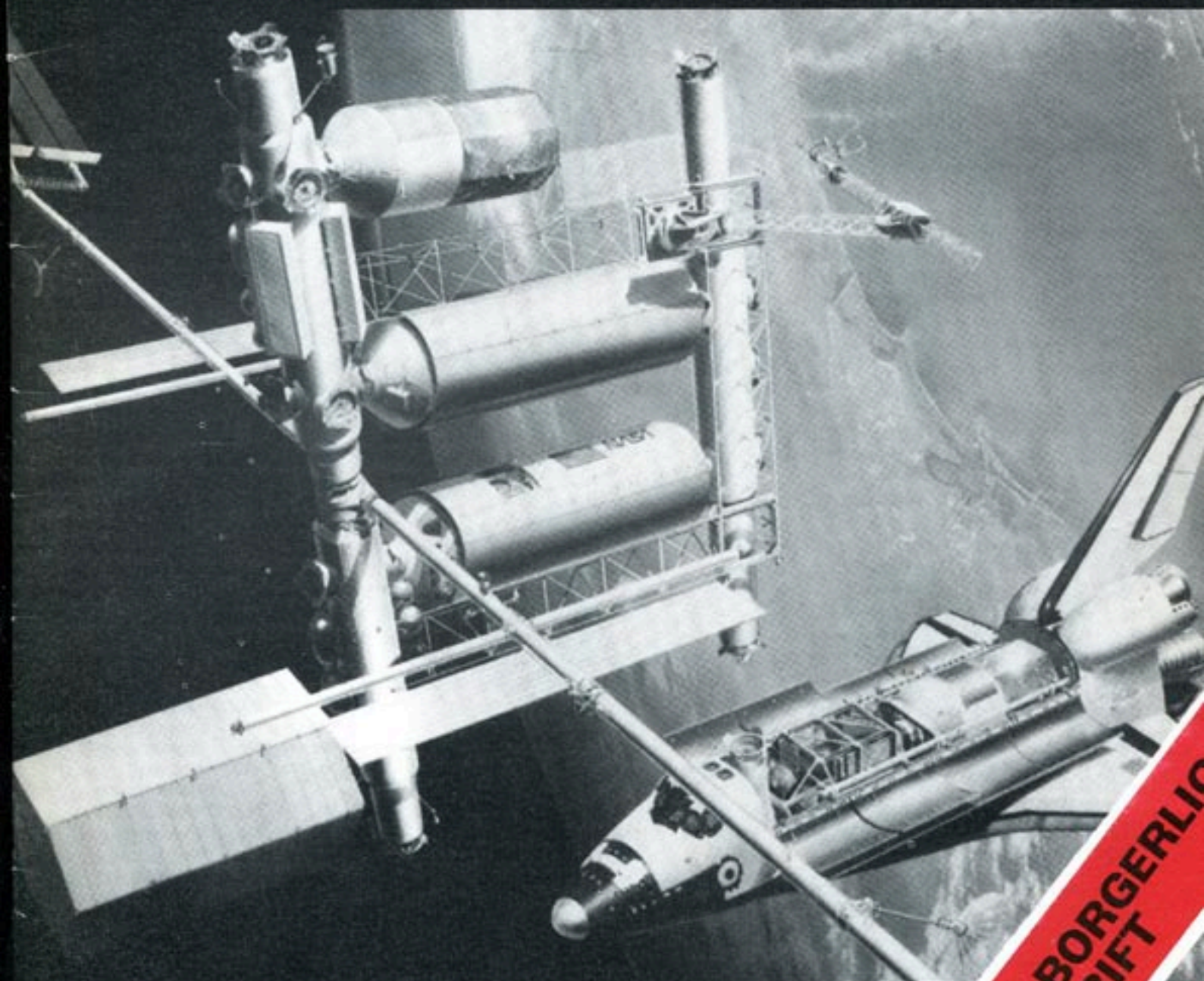

CONTRA

nr 2 1984 årg 10 7:-

Reagans nya tankar om freden
Special om Lidingö

**OBEROENDE BORGERLIG
TIDSKRIFT**

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger per år
ISSN 0347-6472
Contra-Tryck, Stockholm 1984

Ansvarig utgivare

Christer Arkefors
Ställföreträdare: Benny Rung

Adress

Box 6082, 102 32 Stockholm.
Telefon 08-751 56 26.

Prenumeration

49 kronor per år. Inbetalas på postgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 261-2638.

Finland: 40 mark per år. Finländskt postgiro 1125 82-9.

Norge: 49 norska kronor per år. Norskt postgiro 1 99 82 77.

Danmark: 59 danska kronor per år. Danskt postgiro 1 69 06 98.

Redaktion

Claes Almgren, Christer Arkefors, Anders Fjällström, Carl G. Holm, Göza Mölnär och Benny Rung.

Övriga medarbetare

Dennis Brinkeback, Lennart Klereskog, Jüri Lina, Bertil Lindblom, Filip Lundberg, Roger Soderqvist och Monica Wiegert.

Utkunskorrespondenter:

Allan C. Brownfield, Washington
Robert Champlin, Toronto
Per Danielsen, Oslo

Länskontakter

Blekinge: Magnus Bergstrand 0455-144 45
Göteborg: Alf Norbäck 0498-102 06
Gävleborg: Grethe Blomgren 026-27 31 23
Gästriklands o. Bohus: Eric Bergh 031-48 34 30
Holland: Lennart Flink 035-11 12 07
Holland: Helena Norrgren 035-502 00
Jämtland: Lennart Sundstam 0642-100 49
Jönköping: Carl G. Löverhult 0380-159 90
Kalmar: Bertil Lindblom 0480-862 38
Kopparberg: Fredrik Calles 023-295 93
Kristianstad: Se Malmöhus
Kronoberg: Bengt Sjöberg 0372-147 21
Malmöhus: Mats Ingelström 0418-149 95
Norrbotten: Elisabeth Olsson-Fjällström 0970-141 54
Skaraborg: Frank Wurm 0500-335 44
Stockholm: Rune Andersson 08-758 17 47
Södermanland: Tibor Somogyi 0152-152 62
Uppsala: Maurizio del Bianco 018-46 16 97
Värmland: Jan Collander 0570-660 86
Västernorrland: Hans G. Olsson 0910-358 12
Västernorrland: Herbert Forsström 060-93022
Västernorrland: Stanley Skoglund 060-129694
Västmanland: Christian Moldén 021-1461 88
Älvsborg: Ulf Kihlberg 033-15 81 43
Örebro: Karl-Edvard Heikqvist 0581-132 22
Östergötland: Michel Clowrec 0142-508 02
Finland: Roger Wessman 915-14 97 06
Finland: Leo Meller 90-563 34 53
Norge: Joachim Bamrud 02-56 21 56

Ej signerat material har sammanställts av redaktionen. Copyright Stiftelsen Contra. Eftertryck endast efter överenskommelse.
Presslagd 1984-02-06

CONTRA -NYTT

Nya rockslagsmärken

Contra lanserar denna gång fyra nya rockslagsmärken (se bilden). Vi hoppas att de nya märkena skall bli uppskattade bland våra läsare. De kan rekvireras från Contra och kostar 5:- per styck.

Contra får hjälp

Contra har hittills uteslutande skötts av ideella krafter. Ibland har det medfört problem att ta hand om Contras alla vänner på rätt sätt. Inte minst har många beställningar inte kunnat tas om hand så snabbt som de borde. Många andra uppgifter som Contra har kunnat ta itu med har också fått anstå. Contras styrelse har dragit slutsatsen att organisationen, om den skall kunna fortsätta sin snabba utveckling, måste anlita anställd personal som komplement till de ideella krafter som fortfarande skall utgöra grunden för Contras verksamhet. Från 1 mars 1984 är Filip Lundberg anställd av Contra. Han har tidigare arbetat som fritidspedagog, men har också ekonomisk utbildning. Filip kommer att hjälpa till att ge bättre service till Contras alla vänner, men hans viktigaste uppgift blir att göra tidskriften och förlaget kända hos nya grupper.

Nya böcker

Vi kan denna gång erbjuda två nya böcker. Dels Sven Rydenfelts *Välfärdsstatens förfall*. Den för Contra-läsarna välkände nationalekonomen redogör för den svenska systemkrisen. 72 s. 43:-. Den andra boken är också skriven av en för Contra-läsarna välkänd person, nämligen Andres Küng. Boken heter *Vindens barn*. Den är på hela 323 sidor och behandlar det kommunistiska medlöperiet. Pris 99:-. Boken kommer också (till ett lägre pris) som erbjudande till medlemmarna i Bokklubben Frihetsforum under första kvartalet 1984.

Videoutyrning

Äntligen kan Contra släppa ut den första videokassetten för uthyrning. Vi kommer att ta in ytterligare några kassetter i sortimentet senare, för att pröva om det är möjligt att driva en mer omfattande uthyrning av videokassetter. Den nu tillgängliga kassetten är amerikansk (endast engelskspråkig text) och heter *Attack on the Americas*. Den är producerad av American Security Council och beskriver den kubanska och sovjetiska aktiviteten i Centralamerika. Bland de medverkande i filmen finns Ronald Reagan, FN-ambassadören Jeanne Kirkpatrick och den salavoranske biskopen Pedro Aparicio (som medverkade med en artikel i Contra nr 4 1982).

Kassetten kostar 40:- att hyra för tre dygn. Den som beställer kassetten måste underteckna de villkor som finns angivna på beställningssedeln på sidan 10).

Farväl år 2000

1984 är de dystra framtidsvisionernas år. Med tanke på den innebörd som årtalet har publicerar Contra här en novell som tilldrar sig vid kommande sekelskifte.

Fritjof Wagger hade ensam gått ut på promenad. Allmänt kunde sägas att kollektivismen, som före ockupationen varit på modet, inte längre föreföll så populär. Särskilt gällde detta inom landets många arbetsläger. Trängseln i barackerna skapade en längtan efter privatliv och ensamhet.

Ostörd ville Fritjof Wagger tänka över sin situation denna nyårsafton 1999. En beslöjad måne spred sitt matta sken över snön. Internen Wagger vandrade på måfå och kom allt längre bort från bostadsbarackerna.

Huvuddelen av landets arbetsföra befolkning hade deporterats och blivit ersatt med människor från ockupanternas hemland. Svenskar, som inte förstod att värdesätta de nya makthavarna, hamnade i länsvis upprättade korrektionsarbetskolonier. Meningen där syntes vara, att de motspänstiga skulle arbeta ihjäl sig. Vid korrektionen lades mindre vikt.

Det var på skogshuggarkolonien i Västansjö, som Fritjof Wagger avtjänade ett icke tidsbestämt straff för försök till uppvigling. Tidigare hade han varit en skämtsam man, som sällan tagit livet eller sig själv på allvar. Numera släppte han gycklet loss högst sporadiskt.

Området kring Västansjö hade kalhuggits så, att det vid denna tid tog internerna uppåt två timmar att marschera till närmaste avverkningsplats. Skogshuggarlägren måste tid efter annan flyttas — trots att marschtiden "skänktes" till staten av fångarna. Det vill säga att marschtimmarna lades till den ordinarie arbetstiden.

Fritjof Wagger hade rundat matsalsbyggnaden och drivit iväg längs uppställningsplatsen. Mindre välbetänt befann han sig plötsligt på baksidan av vaktbyggnaden. Att möta en vakt innebar nästan ofelbart, att man drog på sig någon extrakommendering. Wagger svängde därför hastigt av i riktning mot sjukstugan.

Inte långt hunnen rände han så när rakt på en vaktman, som stod och kräktes vid ett träd. Nyårsfirandet hade redan pågått i flera timmar bland personal, som inte hade tjänst i kontrolltornen. Den illamående vakten förmådde inget säga, men han fumlade slapphänt efter pistolen. Fritjof Wagger visste att

vakterna sköt vid minsta fara för sin säkerhet. Han kastade sig över den framåtböjde vakten, som fälldes med ett nacksving. Pistolen föll ur det öppnade hölstret. Wagger lyckades sparka undan den i snön.

I förskräckelsen var det väl, som vakten höll på att kväva sig själv av spyorna. Avgörande hjälp fick han dock av Wagers starka händer, som fattat tag om strupen. När det stod klart, att vakten var död, plockade Wagger upp pistolen och smög därifrån. Han stoppade undan skjutvapnet på ett ställe under verktygsförrådet, där han och en kamrat tidigare gömt ett par knivar och en batong. Sina fotspår i snön försökte han vika bort på uppställningsplatsen, där många fötter trampat efter senaste snöfallet.

Barackens ordningsman, som stod på trappan när Fritjof Wagger återvände, frågade med låtsad godlyntet om avträdet flyttats åt annat håll. "Det skall du skita i," bet Wagger av. Han vämjdes över fångar, som frivilligt gick fiendens ärenden.

Under tiden i kolonien hade Wagger sett mord på både fångar och vakter. Detta var dock första gången han själv dödat en människa. I tre timmar låg han på sin brits och grubblade. Inte enbart på följderna! Stämningen var annars ganska uppåt i baracken. Man låtsades vara fria och höll ironiska tal på tröskeln till det nya årtusendet — det ljusaste i människans historia.

Ordningsmannen hade gått till expeditionen med sin kvällsrapport. Han återkom inte. Istället infann sig en patrull om fyra man. Fritjof Wagger förstod, att man hittat liket. Naturligtvis hade ordningsmannen, den stövelstickaren, skvallrat om, att Wagger varit ute och från vilket håll han återkommit.

Bara två, tre slag hann Fritjof Wagger utdela innan han övermannades och släpades iväg till kommandantens expedition. Där var man irriterad — men mest tycktes det — över att ha fått nyårsfesten störd.

Utredningen skulle fort raskas undan. En snabbt accelererad tortyr fick Fritjof Wagger att skriva under ett erkännande. Saken var helt klarlagd: spår av den dödes spyor fanns på Wagers kläder. Fotspåren på brottsplatsen förklarades stämma. Skrapåren på

Wagers knogar togs också upp som bevis. De härrörde dock från slagväxlingen i baracken.

Fritjof Wagger föstes in i ett litet skjul, som tidigare varit en av personalens torr-klosetter. I brösthöjd på en av väggarna hade en brits spikats upp. Också fjölen var avsedd som liggplats. Snön, som dragits in med skorna, smälte inte på golvet.

På denna inrättning föll det Wagger inte in att kämpa om privilegierna. Han satte sig på golvet. Ute i bostadsbarackerna orkade fångarna ännu bråka med varandra om personliga fördelar — om möjligt dragfria liggplats, om filt, om rätten till avlidna kamraters undångömda matbitar och annat. Sådana strider saknade mening för dem som hamnat på det så kallade Skjuthuset. Alla var medvetna om, att de snart skulle dö — sannolikt redan i gryningen.

Fyra fångar hade några dagar tidigare tagits ut för handräddning, när "varor" till personalens nyårsfirande skulle hämtas nere i samhället. Fångarna hade lyckats oskadliggöra vakterna och rymma. Några flaskor råkade de få med sig. Delvis beroende på dessa flaskor blev friheten kortvarig. De greps och återbördades på Nyårsaftonens morgon. Med dessa män delade Wagger det knappa utrymmet.

I skenet från vakternas ficklampor hade Fritjof Wagger känt igen ännu en intern — Konrad Wiskog. Hur det nu kom sig låg denne på bästa/britsplatsen. Lika illa som Wagger tyckte om ockupantern, lika illa tyckte han om förre politikern och fredsaktivisten Konrad Wiskog. Denne hade gjort sig känd för att överallt i lägret springa omkring och lägga sig i. Även till Wagers barack hade Wiskog brukat göra sig ärenden.

Med uttrycket "hut går hem" hälsade Wiskog. Vad han åsyftade förstod Wagger. Den enda gång de talats vid ute i lägret hade Wagger frågat hur det kom sig att en sådan quisling hamnat i kolonien. (Av misstag kanske? Konsekvens och ordning var inget som utmärkte ockupationsmaktens handlande).

Fritjof Wagger sade: "När jag ändå var igång borde jag också ha befriat landet från någon av din sort. Här finns ju många fler, som är ansvariga för, att det gick som det gjorde med Sverige."

"Skulden bär de, som bromsade övergången till en ekonomisk demokrati," genmålde Konrad Wiskog riksdagsmannamäs-

"De dödsdömda gavs alltid marschorder till avrättningsplatsen medan hela fängkolonin stod kvar på uppställningsplatsen. För uppstudsiga ansågs scenen lärorik."

sigt. "Felet var inte att löntagarfonderna infördes — utan att de infördes för sent och för urvattnade".

"Du önskade alltså, att vi fått en polsk ekonomi långt tidigare," svarade Wagger, "att vi fått hungerkravaller och upplopp redan på 80-talet? Anarkin och näringslivets bankrutt kom som programmerade. Utmärkta motiv för fiendens säkerhetspolitiska ingrepp — som det hette."

"Jag kan möjligen tillstå," sade Konrad Wiskog, "att vi misstog oss, när vi lät vissa gruppintressen inskränka yttrandefriheten."

"Mer än som riksdagsman var du till skada som fredsaktivist och som så kallad kulturskribent," sade Fritjof Wagger, "men vännerna i fredsrörelsen fick visst inget vidare tack? Straffläger för de flesta, eller hur? Och inga socialliberala tidningar att breda ut sig i! Det var genomslagskraften där och i TV som knäckte försvarsviljan. Tora Glascranz hade bara att lägga ned regemente efter regemente."

"Säga vad du vill, men Glascranz blev väl inte otackad," anmärkte Wiskog. "Nej," erkände Wagger, "före pensioneringen satt hon ju som uppdragningsminister i quidsing-regeringen." Det var hennes tidigare tjänster som gjort, att ockupanterna praktiskt taget bara hade att promenera in i landet.

"Du Wiskog, som kände Glascranz, hörde du möjligen efteråt, om hon erkände sin ödesdigra felbedömning? Fienden använde ju aldrig atomvapen! Paketet kom ju stövlande med konventionella vapen! Därmed undvikande att ödelägga det land som skulle sugas ut."

"Nej," svarade Wiskog, "Tora talade aldrig till oss, sedan vi blivit överflödiga i riksdagen. — Riksdagen ja, det var andra tider

det! Jag är stolt över det arbete som jag hann uträtta där — inte minst för u-hjälpen..."

Fritjof Wagger avbröt: "Apropå vår lojalitet mot Tredje världen — vid krigsutbrottet, när statsministern hade behövs här hemma, befann han sig borta i Sydamerika för att skänka bort lånade pengar till någon regering, som kommit till makten med hjälp av våra ockupanter."

Dörren till Skjuthuset öppnades och en ny fånge knuffades in. Han var illa slagen men verkade ändå ha självvilliten i behåll. Bara stäplats fanns åt honom. I ljuset från vakternas lampor mötte Konrad Wiskogs blick den nyanländes. Hastigt vände Wiskog mot väggen.

När vakterna gått sade nykomlingen, att han hette Holmfrid Holmfridsson. "Jag är sergeant från Boden," lade han till. "Har där funnits sergeanter sedan fru Glascranz lade ned fästningen," frågade Fritjof Wagger spydigt. "Det ansågs ju att fienden inte kunde väntas från det hållet. — Hur har förresten du kommit hit nästan mitt i nyårsnatten?"

"Länge lyckades jag hålla mig gömd hos släktingar på västkusten," berättade sergeant Holmfridsson, "men för ett år sedan blev jag tagen och skickad till kolonin i Högåsen. Därifrån var jag på rymmen, när jag i kväll vid busstationen här i samhället blev förhärdhänt mot en soldat, som höll på att våldta en kvinna. Det dök upp kamrater till honom. Jag togs till förhör på er expedition — med metoder som gjorde mig medvetlös. Sedan glömdes de bort mig på golvet i ett förhörsum. När långt om länge kommandantens fyllhund till adjutant upptäckte mig, sade han, att jag dömts till döden för dråp.

Det bar raka vägen hit."

Sergeant Holmfridsson ryckte tag i Konrad Wiskog, så att denne åter fick ansiktet vänd mot gängen. "Den här strutsen," sade sergeanten, "känner jag igen från Högåsens korrekptionsarbetskoloni. Där var han infiltratör och angivare — precis som han säkerligen är här. Upp, din svinpås, och byt plats med mej!" Konrad Wiskog fann för gott att lyda.

"Innan du kom," förklarade Wagger för sergeanten, "höll jag på och diskuterade med den där fredsvännen, som du gett ståplats till helvetet. Innan han dör, ville jag gärna höra honom erkänna, att han och de andra 'nyttiga idioterna' begick ett misstag med Sveriges ensidiga nedrustning. Den blev ju som en inbjudan till vår angripare!"

"Det är inte meningen," sade sergeanten, "att fanskapet skall dö i morgon. Han är bara här för att kunna rapportera, om vi i slutskedet råkar nämna namn på ledare i någon motståndsrörelse. De inbillar sig, att vi alla är organiserade rebeller."

"Jag är lika oskyldig som ni andra", bedyrade Konrad Wiskog. "Jag skickades till Högåsen för att jag sades vara arbetskygg. Hit blev jag flyttad som repressalie för att min bror lyckades fly ur landet."

"Lögn," skrek sergeanten, "du har ingen bror, och du blev flyttad hit, därför att du var förbrukad som angivare i Högåsen!"

"Erkänn," hånade Fritjof Wagger, "att det var avsiktlig desinformation allt du skrev i tidningarna om kriminalvården, narkotikan, daghemmen, skolbetygen, kristendomsundervisningen och försvaret! Huvuddelen av nationen blev faktiskt lika flumliberal och normlös, som du och dina gelikar ville göra den!"

Utan att vänta på svar från Wiskog spädde sergeant Holmfridsson på: "Du var förstärkt en sån där skägga, som brände inkallelseorder och vägrade göra värnplikt!"

"Vi fick i alla fall rätt," försvarade sig Wiskog, "att det militära just inget förmådde uträtta."

"Jo," tillstod sergeanten, "men det var ni som sört för den saken. Hur skulle vi kunna försvara ett land, vars folk fått sig itutat, att fosterlandskärlek är något fult? Ett krig är inte som en gitarraton! Krigföring bygger på disciplin! Hur skulle vi kunnat försvara Sverige med en krigsmakt innehållande folk från mer än hundra olika länder? Ideologiskt dessutom stod ju de flesta av dem på fiendens sida. Och de som inte gjorde det ställde så när till inbördeskrig. Hur skall ett land i krig hållas enat, när en del av de röstberättigade även har rösträtt i länder tillhörande fiendens intressesfär? Det var med hjälp av utländska medborgare i Sveriges riksdag, som Tora Glascranz så gott som utplånade vårt för-svar!"

En av fångarna, som tillhört handräckningen, frågade anklagande: "Har ni inget annat att tänka på — innan ni skall dö i morgon?"

"Jo," svarade Fritjof Wagger, "men det är också för att hålla borta tankarna på döden, som vi pratar. Tids nog hinner ängesten ifatt oss."

Antagligen var det att Konrad Wiskog somnade. Han sjönk i alla fall ihop över någon som låg på golvet. Man lät honom vara. Samtalet avstannade. De som inte kunde sova kämpade i tysthet med sin dödsrädd.

På Nyårsdagens morgon kom vakter och hämtade ut de dödsdömda. Även om Nyårsdagen var helgd åt personalens supande, så inställdes inte avrättningarna. Det var viktigt, att utrymme alltid fanns att tillgå på Skjuthuset. De dödsdömda fick ta av sig pjåkorna och kliva ut i snön. Rymningsrisken ansågs därmed minska och dessutom skulle skodonen gå i arv till andra fångar.

Som tolk hade vakterna med sig en quising. Internen Konrad Wiskog fick genom tolken besked att anmäla sig på expeditionen för transport till annan koloni. Detta togs som definitivt bevis för, att Wiskog var angivare. Han hade inte hunnit många steg, när sergeant Holmfridsson slet loss en urinfärgad isklump och sprang ikapp. Med väldig kraft dräpte den länge sergeanten isklumpen i Wiskogs huvud.

En vakt hade slängt iväg ett skott mot sergeanten, som träffats i axeln. Han undgick dock vidare beskjutning på order av vaktchefen. Denne ville inte ha besvär med någon liktransport. De dödsdömda skulle i vanlig ordning få gå till sin egen begravning. Hemsändandet av liket efter Konrad Wiskog ansågs väl utgöra ett annat och senare prob-

lem.

På kolonins uppställningsplats höll internerna på att samlas för kontroll och avlämningen till kommandanten. Blockcheferna räknade om och om igen. Ännu syntes kommandanten inte till. De dödsdömda hade som vanligt ställts på linje framför fronten.

Fritjof Wagger spanade mot bakre leden där kamraterna från hans barack borde finnas. Det var för mörkt för att urskilja någon. Han önskade det funnits ett sätt att framföra en bön om förlåtelse. Bedriften att slå ihjäl en vakt var i och för sig uppskattad, men sedan skulle vedergällningen drabba oskyldiga kamrater i baracken. En eller ett par dagar senare skulle dessa stå på linje framför fronten.

Via tankar om skuld och straff återkom Fritjof Wagger till funderingar han haft innan de hämtades ut. Inom en timma skulle han ha svaret på den fråga som mänskligheten ställt sig i alla tider. Blir det något efter döden? Vad var den förmätta tanken värd, att människan till skillnad från andra varelser har en odödlig själ? Snart skulle han veta mer än de vise i Lund.

Sistnämnda hugskott väckte Fritjof Wagers sinne för det bisarra. Nog lät det som en anekdot, men man berättade faktiskt om en dödsdömd, som förra vintern skrikit till kommandanten: "... stå här barfota i snön — vi kan ju bli förkylda!" Wagger sade till sig själv att hålla stilen, att gyckla till slutet.

När kommandanten, som var mer än vanligt morgonsur, tagit emot avlämningen, öste han förbannelser över otacksamma svenskar, som inte vill samarbeta. I tolkens översättning hette det avslutningsvis: "Hela världen kommer under det nya årtusendet att med tacksamhet ta emot vår utsträckt hand".

De dödsdömda gavs alltid marschorder till avrättningsplatsen medan hela fångkolonin stod kvar på uppställningsplatsen. För uppstudsiga ansågs scenen lärorik. Några sekunders tystnad uppstod innan marschordern kom. Motsägelsefullt till sinnes samlade Fritjof Wagger ändå ihop sig och travesterade med hög röst: "Årtusendet börjar bra, sa han, som skulle skjutas på Nyårsdag!" Sergeanten Holmfridsson drog på munnen. Blod droppade från hans axel.

På en äng ett stycke utanför lägret stod den långa massgraven klar. Resultatet av fångars "fritidsarbete" sommaren innan. Uppgrävd jord låg frusen under snön på gravens långsidor.

Mörkret vilade ännu tungt över det tysta landskapet. Det var som om dagern vägrade att möta det nya årtusendet. De sex svenskarna ställdes upp på gravkanten. Nackskott ändade deras liv. De föll av sig själva ned i massgraven. Fritjof Wagger hade ingen galghumor kvar. Han dog tyst och förskrämd. När sergeanten Holmfridsson stod i tur för sitt nackskott ropade han: "Förvål, år 2000!"

Lars Hammarnoff

BREV TILL CONTRA

Den nya företagarsfilosofin

Den nya företagarsfilosofin har nått även Sverige: Vad hjälper det oss, om vi har världens bästa arbetskraft, om vi inte har tillräckligt med företagare som startar, driver och utvecklar företag och därmed skapar välbästand och sysselsättning?

Människor med företagarsbegävnin — högst 10 procent av befolkningen — utnyttjar sin begävnin endast om de bjuds en gynnsam ekonomisk miljö med villkor och möjligheter som stimulerar dem. Under det senaste decenniet har vi emellertid med hjälp av konfiskatoriska skatter berövat företagarna en alltför stor del av de inkomster de skulle ha investerat, samtidigt som vi genom ett otal nya lagar inskränkt deras rörelsefrihet. Vi tycks inbilla oss att utsugna och i tvångströjor insnärda företagare fungerar lika bra som fria företagare. Den ekonomiska krisen med dess hela tiden växande arbetslöshet bevisar motsatsen.

Företagarna är vår viktigaste naturtillgång. Den tillgången förslösar vi så länge vi inte återställer den tidigare gynnsamma företagarmiljön, den miljö som på 50- och 60-talen skapade ett snabbt växande välbästand med full och överfull sysselsättning.

Vi ska måna om våra företagare — inte för deras egen skull — utan för de av krisen drabbades, främst de arbetslösa skull. På samma sätt skall bönderna måna om sina mjölkkor — inte för kornas skull — utan för böndernas och mjölkkonsumenternas skull.

Sven Rydenfelt
En av redaktionens medlemmar vill göra följande kommentar till Sven Rydenfelts insändare:

När jag för femton år sedan läste grundkursen i nationalekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm definierades en produktionsfunktion med hjälp av produktionsfaktorerna arbete, kapital och teknik. Sommaren 1983 hade jag tillfälle att studera hur man lärde ut grundläggande kunskaper i nationalekonomi på sommarkurser för gymnasister i USA. Där fanns också den gamla hederliga produktionsfunktionen, men nu med fyra likvärdiga delar: arbete, kapital, teknik och företagand ("entrepreneurship"). Det är tänkvärt att man på det sättet skjuter företagand som ekonomisk motor i förgrunden redan i den nationalekonomiska teorin.

Carl G. Holm

"High Frontier"

Den pensionerade amerikanske generalen Daniel O Graham har presenterat ett helt nytt försvarskoncept, som vänder upp och ned på hittillsvarande strategiska tänkande. Ett försvarskoncept som bygger på försvar mot kärnvapen istället för hot om vedergällning. En positiv utveckling som hela mänskligheten skulle kunna hälsa med tillfredsställelse. Och som Ronald Reagan verkar ta fasta på.

I början av 1982 publicerades skriften "High Frontier" med den pensionerade generalen Daniel O Graham som initiativtagare. I skriften lanserades ett helt nytt försvarspolitiskt koncept, som senare har vunnit gehör även hos president Reagan och hans medarbetare.

Contra har tidigare vid ett par tillfällen i notisform kortfattat redogjort för general Grahams idéer. Eftersom dessa idéer nu får allt starkare gensvar i den amerikanska försvarsdebatten är det dags att granska saken närmare.

"High Frontier" är ett helt nytt försvarspolitiskt koncept, som vänder upp och ner på de senaste årtiondenas strategiska doktriner. High Frontier är ett helt defensivt koncept, dvs det är inriktat på försvar och kan faktiskt inte på ett meningsfullt sätt utnyttjas till offensiva operationer.

I en tidsålder av kärnvapenhot ger High Frontier-projektet ett hopp om en framtid i trygghet från kärnvapenhotet.

MAD-doktrinen

Under större delen av kärnvapens tidsålder har den amerikanska strategiska politiken följt den så kallade MAD-doktrinen (Mutual Assured Destruction, ömsesidigt garanterad förintelse). Ingen av stormakterna har kunnat bygga upp ett system som skyddar mot kärnvapenangrepp. Bägge har räknat med att det i grunden är fråga om att de måste ha förmågan att efter ett kärnvapenangrepp ha tillräckliga styrkor för att slå tillbaka och rikta ett förintande slag mot motståndaren. Bägge har avhållit sig från att använda kärnvapen i medvetande om vilka förödande konsekvenser en sådan användning skulle få för det egna landet. Det är vad som brukar kallas terrorbalansen. Befolkningen i Sovjet och USA skyddas från motsidans angrepp främst genom att de vet att ett angrepp skulle vedergällas på ett för motsidan oacceptabelt kostsamt sätt.

High Frontier är ett nytt sätt att tänka. Idén går ut på att USA skall skaffa sig ett skydd mot inträngande främmande robotar, inte tyst acceptera att de sänds in över landet

för att förinta stora delar av befolkningen.

Systemet är alltså i grunden defensivt till sin karaktär, eftersom det är helt inriktat på att hejda inträngande robotar. Det kan inte användas offensivt.

Målsättningen

Det mål som projektgruppen kring High Frontier satte upp var att eliminera det växande hotet mot USA och dess allierade, vad avser de sovjetiska kärnvapnen. Att ersätta den farliga MAD-doktrinen med ett mer positivt begrepp, en strategi för garanterad överlevnad istället för garanterad ömsesidig förintelse. Att bidra till att möjliggöra kommersiell exploatering av rymden.

Dessa mål skulle uppnås på ett militärt förnuftigt, teknologiskt möjligt, ekonomiskt ansvarsmedvetet och politiskt genomförbart sätt. Det var ingen lätt uppgift att finna ett koncept som uppfyller alla dessa krav. Men general Graham och hans medarbetare menar att de lyckats.

Historisk tillbakablick

Historien visar att de nationer som varit beredda att ta nya möjligheter i bruk är de som har nått de stora framgångarna. När tyngdpunkten i människans verksamhet försköts från de stora landmassorna till kustområdena och de kustnära haven utnyttjade vikingarna de nya förutsättningarna för att dominera stora delar av Europa. Spanien och Portugal blev dominerande stormakter på 1500-talet, sedan de gett sig i kast med att utnyttja oceanerna, manifesterat genom satsningar på män som Columbus och Magellan. England tog så småningom över denna dominerande roll, genom uppbyggnaden av en stor flotta för interkontinental handel, mänsklighetens nästa stora landvinning. Och när flyget började spela en viktig roll ryckte USA fram som ledande nation, eftersom landet snabbt skaffade sig en ledande position på flygteknikens område.

Idag öppnas en ny frontlinje i människans utveckling. Rymden som område för kommersiell verksamhet. De stater som är

beredda att offensivt satsa på utvecklingen av de möjligheter som rymden ger kan räkna med en liknande ledande position i framtiden.

High Frontier-projektet innehåller såväl civila som militära inslag. Vi ska först titta på de civila möjligheterna.

Ekonomisk tillväxt

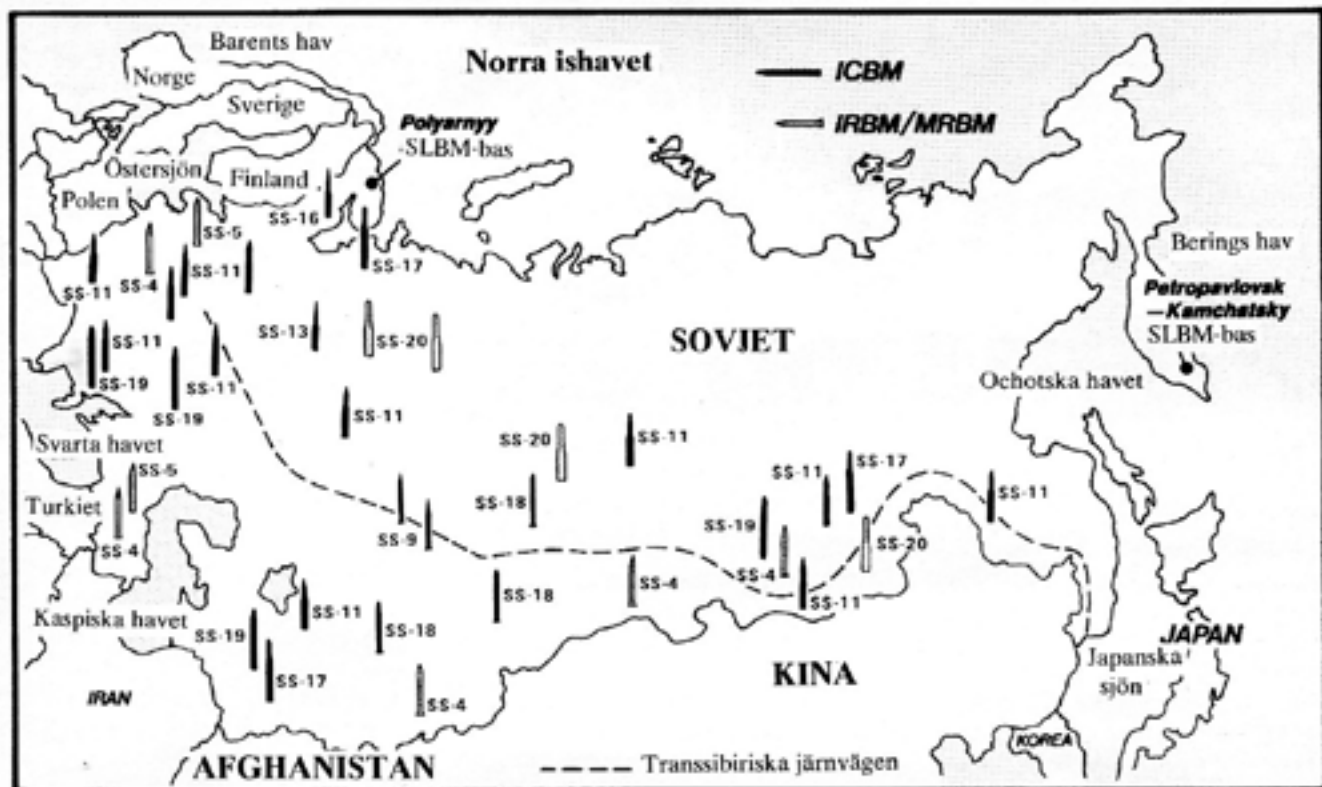
Rymden kan ge oss basen för en snabb ekonomisk tillväxt. Det finns många egenskaper i miljön som kan ge unika kommersiella fördelar. Avsaknaden av tyngdkraft, ett nästan perfekt vakuum, obegränsad värmeabsorption och en steril miljö öppnar industriella möjligheter. På kommunikations-sidan utnyttjas redan idag rymden i stor utsträckning. Och flera företag har anmält sig för deltagande i den amerikanska rymdfärjan, för att pröva möjligheterna till avancerad produktion av bl a läkemedel och elektroniska komponenter. Kostnaderna är naturligtvis höga, men för vissa speciella tillämpningar, där det saknas teknik för att lösa uppgiften på jorden, kan verksamhet i rymden bli ekonomiskt lönsam.

High Frontiers förespråkare menar att den amerikanska regeringen bör ta initiativet för att "öppna" rymden för kommersiell användning, bl a genom att utveckla ett effektivt försvar för verksamhet som bedrivs i rymden.

Militära möjligheter

Det är dock främst de militära möjligheterna som väckt intresse i projektet. Utgångspunkten är att det inte är möjligt att vända den ödesdiga negativa utvecklingen i styrkebalansen mellan de två maktblocken, inom ramen för nuvarande teknologi. Men Väst har en avgörande fördel i sin avancerade teknologi, en teknologi som skulle kunna användas för att öppna helt nya vägar i den strategiska utvecklingen.

Vilka motiv finns då för en militär satsning på rymden? För det första möjligheten att komma bort från MAD-doktrinen. För det andra billigare alternativ till de kostsamma strategiska system som föreslagits när det

gäller landbaserade robotar. För det tredje är existerande anläggningar i rymden sårbara. För det fjärde är det möjligt att satsa på defensiva system i rymden i en utsträckning som förskjuter tyngdpunkten i militärbudgeten från offensiva till defensiva åtgärder, vilket bör vara förtroendeskapande på det internationella planet.

Det första inslaget i ett effektivt rymdförsvår bör vara ett system som effektivt kunde angripa sovjetiska robotar kort tid efter uppskjutningen. Den andra delen skulle vara ett mer omfattande system för försvar i rymden, sannolikt bestående av strålvapen, som skulle kunna angripa robotar på väg. Den tredje delen skulle vara ett markbaserat system, som garanterade att de robotar som eventuellt kom igenom de två första försvarssystemen skulle förintas innan de nådde målet. Detta system skulle också ha fördelen att det skulle kunna tas i bruk tidigare än de andra två delarna. Inom två till tre år skulle det vara möjligt att installera ett sådant punktförsvår kring viktiga robotbaser, medan det skulle ta mellan fem och sex år att utveckla ett globalt försvarssystem i rymden.

Graham och hans medarbetare är väl medvetna om att det kan riktas kritik mot programmet för att det trots allt inte skulle hindra alla försök till robotangrepp. Även det nya systemet skulle vara sårbart. Men det finns inga system som gör ett angrepp omöjligt. Det ett system kan uppnå är att göra ett angrepp svårare och dyrare. Och med så liten chans att lyckas att det inte är vårt besvär.

Ett första försvarssystem i rymden kan skapas genom användning av existerande teknologi. Med den kan man bygga upp ett system med flera satelliter. Dessa skulle skjuta iväg icke kärnvapenladdade farkoster för att angripa sovjetiska robotar tidigt i banan. De skulle också kunna skjutas iväg mot de eurostrategiska SS-20-robotarna. Ett system med flera satelliter skulle göra det möjligt för satelliterna att skydda varandra. Systemet kan också användas för kommunikation och kontroll. Eftersom man använder sig av existerande teknik är systemet förhållandevis billigt. Inom tre år skulle den första satelliten kunna skjutas upp, och på fem eller sex år skulle hela systemet kunna vara i drift. Kostnaden är uppskattad till mellan 10 och 15 miljarder dollar.

Med ytterligare fem miljarder dollar skulle det vara möjligt att ungefär 1990 förse systemet med avancerad infrarödteknik för att identifiera robotuppskjutningar redan innan robotarna lämnat atmosfären, även i dåligt väder. Det skulle genom en sådan teknik vara möjligt att ingripa tidigare.

På längre sikt är det möjligt att använda sig av laserstrålar med hög effekt. Dessa skulle antingen vara placerade på jorden, med styrbara speglar i rymden, eller ute i rymden. Forskning rörande sådana system pågår för fullt, med president Reagans stöd.

Annat rymdteknologi

I det samlade High Frontier-programmet ingår också åtskillig annan rymdteknologi. Bland annat en permanent bemannad rymdstation (något som president Reagan redan

föreslagit), kraftverk som utnyttjar solenergin och strålar ner denna i koncentrerade knippen till jorden (anläggningar på 500 MW, dvs ungefär hälften så stora som moderna kärnkraftverk övervägs, och skulle på sikt kunna bli lönsamma).

Kostnader och konsekvenser

De sammanlagda kostnaderna för projektet skulle ligga i storleksordningen 24 miljarder dollar, eller fram till 1990 cirka 40 miljarder dollar. Det är mindre än vad som var avsatt för det nya robotprojektet MX. Det är också billigare än Apollo-projektet, som placerade de första människorna på månen.

På det militära området skulle projektet innebära en strategisk omvälvning – människorna på jorden skulle kunna befrias från den strategiska doktrinen med garanterad ömsesidig förintelse och istället få leva under doktrinen garanterad överlevnad. Det skulle vara möjligt att avstå från uppbyggnaden av allt större förråd av dyrbara kärnvapen. Militärens uppgift skulle förskjutas från att förinta fienden till att försvara de egna medborgarna, vilket psykologiskt bör föra dem närmare folkets breda lager.

På det ekonomiska området skulle de stora satsningarna från försvaret naturligtvis innebära ett ekonomiskt uppsving för den försvarsrelaterade industrin. Men de industriella tillämpningarna skulle öppna möjligheterna för nya branscher att växa fram. Idag omsätts varje år 4 miljarder kronor på marknaden för kommunikationer i rymden. Och tillväxten är snabb.

Reagans försvars-satsning ger ny dimension åt freden

President Reagan har visat sig mycket intresserad av High Frontier-konceptet. I ett uppmärksammat TV-tal till nationen i slutet av mars 1983 anslöt han sig på många väsentliga punkter till idén. Contra återger här utdrag ur president Reagans tal.

En gång i tiden litade vi till fort och artilleribatterier vid kusten, eftersom ett angrepp med den tidens vapen måste komma från havet. Idag är världen annorlunda, och vårt försvar måste grundas på ett erkännande och medvetande om de vapen som andra länder har i kärnvapenåldern.

Vi har inte råd att tro att vi aldrig kommer att utsättas för hot. Vi har haft två världskrig under min livstid. Vi började inte något av dem, och vi gjorde förvisso allt för att hålla oss utanför dem. Men vi var illa förberedda för bägge. Om vi hade varit bättre förberedda, så skulle freden kanske ha kunnat bevaras.

Under tjugo år har Sovjetunionen byggt upp en enorm militär styrka. De slutade inte sin uppbyggnad när deras styrka översteg alla krav som kunde ställas för att upprätthålla ett rimligt försvar. Och de har inte slutat uppbyggnaden än. Under de gångna femton åren har Sovjet byggt upp en ny massiv arsenal av strategiska kärnvapen — vapen som kan slå direkt mot USA.

USA införde sin senaste nya interkontinentala robot, Minuteman III, 1969. Och vi monterar nu ner våra ännu äldre Titan-robotar. Men vad har Sovjetunionen gjort under mellantiden? Sedan 1969 har Sovjet konstruerat fem nya typer av interkontinentala robotar, och moderniserat dem åtta gånger. Som en följd av detta är deras robotar betydligt kraftfullare och träffsäkrare än för några år sedan, och de fortsätter sitt utvecklingsarbete, samtidigt som våra robotar blir alltmer gammalmodiga.

Samma sak har hänt på andra områden. Under samma tidsperiod byggde Sovjet fyra nya typer av ubåtsbaserade robotar och över 60 nya robotbestyckade ubåtar. Vi konstruerade två nya typer av ubåtsrobotar och drog i själva verket tillbaka tio ubåtar från strategisk tjänst. Sovjet byggde över

200 nya Backfire-bombare och de utvecklade den helt nya Blackjack-bombaren. Vi har inte byggt ett långdistansbombplan sedan B-52:orna, som togs i bruk för tjugofem år sedan, och vi har redan skrotat flera hundra av dem, eftersom de blivit för gamla. Trots många människors uppfattning kostar de strategiska styrkorna bara 15 procent av vad försvaret kostar.

Ett annat exempel: 1978 hade Sovjet 600 kärnvapenbestyckade landbaserade medel- och långdistansrobotar, och man började få fram SS-20, en ny robot med hög precision och tre stridsspetsar. Vi hade inte en enda. Sedan dess har Sovjet utvecklat sitt försprång. I slutet av 1979 förklarade Sovjets ledare Breznev att man uppnått "balans", när Sovjet hade över 800 stridsspetsar. Vi hade fortfarande inte en enda.

Frysning?

I mars 1982 värdade Breznev om ett moratorium, eller en frysning, av utplaceringen av SS-20. Men i augusti 1982 hade de 800 stridsspetsarna ökat till 1.200. Vi hade fortfarande inte en enda. Vilken frysning. Vid den tidpunkten förklarade den sovjetiske försvarsministern Ustinov att "det rådde ungefärlig balans mellan styrkorna". Men Sovjet ligger fortfarande till i genomsnitt tre nya stridsspetsar i veckan, och har nu (mars 1983) 1.300. Dessa stridsspetsar kan nå sina mål inom ett par minuter. Vi har fortfarande inga. Så vitt man kan se innebär Sovjets definition av balans 1.300 mot noll, i deras favör.

Tillsammans med våra allierade i NATO beslöt vi 1979 att placera ut nya vapen med början 1983, som en avskräckning mot deras SS-20 och som en uppmaning till Sovjet att möta oss i seriösa samtal om rustningskontroll. Vi kommer att börja den utplaceringen senare

i år. Samtidigt har vi emellertid förklarat oss redo att stryka hela vårt program om Sovjet avskaffar sina motsvarande robotar. Det är vad vi kallar noll-lösningen. Sovjet befinner sig nu vid förhandlingsbordet, och jag menar att det är riktigt att säga att hade vi inte planerat våra utplaceringar hade de aldrig kommit dit.

Låt oss nu se på de konventionella styrkorna. Sedan 1974 har USA tillverkat 3.050 taktiska stridsflygplan. Sovjetunionen har tillverkat dubbelt så många. När vi ser på attackubåtar har USA tillverkat 27, medan Sovjet har tillverkat 61. Vi har tillverkat 11.200 pansrade fordon, inklusive stridsvagnar, medan Sovjet har tillverkat 54.000 — nästan fem mot ett till deras fördel. När det gäller artilleri slutligen har vi tillverkat 950 pjäser, medan Sovjet tillverkat mer än 13.000 — en förödande kvot på 14 mot 1.

En gång kunde vi kompensera Sovjets överlägsenhet i antal med högre kvalitet. Men idag tillverkar de vapen som är lika sofistikerade och moderna som våra egna.

Sovjetisk uppbyggnad

Samtidigt som Sovjet har ökat sin militära styrka har de vågat utvidga sitt maktområde. De har spridit sitt militära inflytande på sätt som direkt kan hota våra vitala intressen och våra allierades vitala intressen.

Denna sovjetiska underrättelseanläggning (Reagan visade ett foto, som inte kan återges här), ligger mindre än femton mil från vår kust, och är den största i sitt slag i världen. Det finns hektar och åter hektar med antenner och avlyssningsanläggningar riktade mot militära nyckelinstallationer i USA. Denna anläggning i Lourdes på Kuba bemannas av 1.500 sovjetiska tekniker. Och markstationen möjliggör omedelbar kommunikation med Moskva. Denna anläggning

på 72 kvadratkilometer har växt mer än 60 procent i storlek och kapacitet under de gångna tio åren.

På västra Kuba kan vi se detta flygfält (Reagan visade ytterligare en bild) och dess moderna sovjetiska Mig-23-plan. Sovjet använder fältet för långdistansspaningsflyg. Och tidigare denna månad började två moderna sovjetiska antiubåtsflygplan att operera från den basen. Under de senaste två åren kan nivån på Sovjets vapenexport till Kuba bara jämföras med vad som skedde under den kubanska robotkrisen för tjugo år sedan.

Det tredje fotografiet (Reagan visade ett tredje foto) visar sovjetisk militärmatériel, som har nått Centralamerika. Flygfältet med MI-8-helikoptrar, luftvärnskanoner och skyddade uppställningsplatser för jaktplan är en i en lång rad militära installationer i Nicaragua, som har fått ta emot sovjetisk utrustning via Kuba, och det återspeglar den massiva militära uppbyggnaden som pågår i landet.

Vi vill ha fred

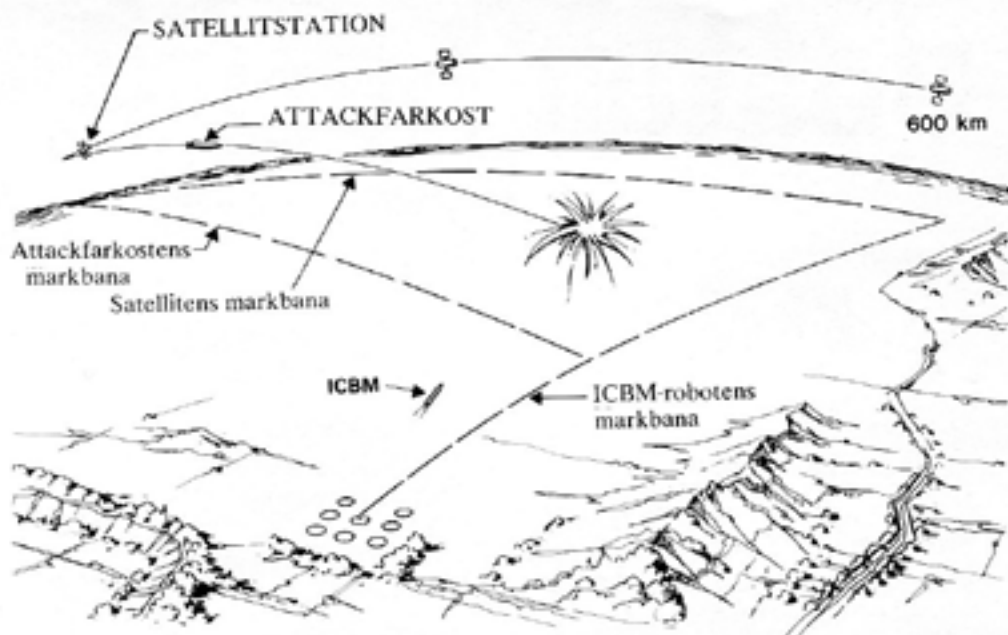
Jag vet att ni alla vill ha fred, och det önskar jag också. Jag vet också att många av er är uppriktigt övertygade om att en frysning skulle främja fredens sak. Men en frysning skulle göra oss mindre, inte mer, trygga, och den skulle öka, inte minska, risken för krig.

Trygghet utan vedergällning

Mina företrädare på presidentposten har vid skilda tillfällen framträtt för att beskriva det hot som Sovjetunionen utgör och har föreslagit åtgärder för att möta det hotet. Men sedan kärnvapenålderns början har dessa åtgärder alltmer riktats in på avskräckning från aggression genom vedergällning.

Denna inriktning på stabilitet genom ett offensivt hot har fungerat. Vi och våra allierade har lyckats undvika kärnvapenkrig i mer än tre årtionden. Men under de senaste månaderna har emellertid mina rådgivare, särskilt försvarsstabernas ledning, understrukit behovet att bryta sig loss från en framtid som bygger helt på offensiv vedergällning som en garanti för vår trygghet.

Under dessa diskussioner har jag blivit alltmer övertygad om att den mänskliga tanken måste förmå att resa sig till en högre nivå än att hota andra nationer och deras invånare med utplåning. Eftersom jag upplevt det på det sättet menar jag att vi måste noggrant undersöka varje möjlighet att minska spänningarna för att uppnå större stabilitet i de strategiska beräkningarna på

Principskiss över hur första generationens robotförsvar skulle kunna vara uppbyggt.

ömsesidor.

(Reagan kommer sedan in på förhandlingarna om rustningsbegränsning, som han bedömer positivt). Men trots dessa förhandlingar kommer det att bli nödvändigt att lita på ett antal vedergällningsåtgärder, på ett ömsesidigt hot. Och det är en dystert beskrivning av mänsklighetens tillstånd. Skulle det inte vara bättre att rädda liv, istället för att hämnas de liv som gått till spillo? Kan vi inte visa våra fredliga avsikter genom att använda all vår förmåga och all vår uppfinningsrikedom för att uppnå en bestående stabilitet? Jag tror att vi kan det. Ja, vi måste göra så.

Efter noggranna överläggningar med mina rådgivare, inklusive försvarsstaberna, så tror jag att det skall vara möjligt. Låt mig dela en vision med er om den framtid som inger hopp. Det är att vi ger oss i kast med ett program för att möta det sovjetiska robot-hotet med helt defensiva åtgärder. Låt oss utnyttja just den teknologiska styrka som skapade vår industriella bas, och som har gett oss den levnadsstandard vi har uppnått idag.

Tänk om fria människor kunde leva trygga i förvisningen att deras trygghet inte är beroende på hotet om omedelbar amerikansk vedergällning mot ett sovjetiskt angrepp, utan att vi skulle kunna stoppa och förgöra strategiska robotar innan de nådde hit eller till våra allierade?

Jag vet att detta är en uppfordrande teknologisk uppgift, en uppgift som kanske inte kan slutföras före detta sekels slut. Men den nuvarande teknologin har nått en sådan nivå att det är rimligt att sätta igång med uppgiften. Det kommer att ta årtal,

antagligen årtionden, med insatser på många områden. Det kommer att bli framgångar och motgångar. Men när vi fortsätter framåt måste vi ständigt hålla avskräckningen i kraft och vara beredda till ett flexibelt gensvar. Men är det inte värt de investeringar som är nödvändiga för att befria den fria världen från hotet om kärnvapenkrig? Vi vet att det är värt det!

Ett första viktigt steg

Jag inser att defensiva system har sina begränsningar och att de skapar problem och oklarheter. Om de kopplas ihop med offensiva system, så kan de ses som ett led i en aggressiv politik, och ingen vill ha en sådan. Men väl medveten om dessa synpunkter vänder jag mig till våra vetenskapsmän, de som gav oss kärnvapnen, att använda sin förmåga till mänsklighetens och världsfredens fromma, för att göra kärnvapnen kraftlösa och gammalmodiga.

Ikväll tar jag, i överensstämmelse med ABM-avtalet, och efter senare överläggningar med våra allierade, ett viktigt första steg. Jag fattar beslut om en samlad och intensiv långsiktig forskningsinsats för att uppnå det slutgiltiga målet att eliminera det hot som de strategiska kärnvapnen utgör. Denna forskningsinsats skulle kunna bereda vägen för vapenbegränsningsåtgärder som skulle kunna eliminera kärnvapnen. Vi söker vare sig militär överlägsenhet eller politiska fördelar. Vårt enda mål — ett mål som alla folk delar — är att söka vägar för att minska risken för ett kärnvapenkrig.

Beställ här!

Nyheter

Sven Rydenfelts bok *Välfärdsstatens förfall*. 71 s. 43:-.

Andres Kungs bok *Vindens barn*. 323 s. 99:-.

Rockslagsmärken: Ubåtsmärket *Sänk den!*, *Försvaret Fred Frihet* (igelkott), *Sverige fritt från socialism* (svenska flaggan), *Frihet för Afghanistan*. Märkena kostar 5:- per styck.

Videokassetten *Attack on the Americas*. Om Centralamerika. 40:- för tre dygns hyra.

Prislistan gäller fr o m 1984-02-15. Resevation för prisändringar som träder i kraft när ny prislista utkommer. Priserna inkluderar 23,46% mervärdesskatt.

Contra

... Contra, äldre nr, per styck 7:-
... Contra, prenumeration 49:-

Affischer

... Solzjenitsyn/Sacharov 24:-
... Churchill 24:-
... Sovjet ut ur Östeuropa 9:-
... Contra-affischen gratis

LP-skivor

... Sånt som får mig att ilska till 46:-
... En sång om friheten 46:-

T-shirts

... "Sverige fritt från socialism" 44:-
... Sverige-Amerika-tröjan 44:-
... Frihet för Östeuropa 34:-
... Contra-tröjan 34:-
Storlekar: 140cl, 150cl, 160cl, XS, S, M, L, XL, XXL och XXXL.

Klisteretiketter

... Sverige fritt från socialism, 7st 3:-
... Med USA för frihet, 10st 3:-
... Prag 1968 2:-
... etikettark, 24 märken, 8 motiv 5:-
... Sverige fritt från socialism, stora 5:-
... reklametiketter, ark om 24st gratis

Rockslagsmärken

... Sänk den! (ubåtsmärke) 5:-
... Försvaret Fred Frihet 5:-
... Frihet för Afghanistan 5:-
... Sverige fritt från socialism 5:-
... Nej till kommunism 4:-
... Sverige-Amerika-märket 4:-
... Svenska flaggan 4:-
... Stoppa vänsterextremismen 4:-
... Löntagarfonder. Helknäppt. 4:-

Vykort

... Nancy & Ronald Reagan, 5st 10:-

Bildekaler

... Sverige fritt från socialism 10:-
... Stärk försvaret NU! 10:-
... Mot löntagarfonder 12:-

Nyckelring

... Svenska flaggan 8:-

Video

... Attack on the Americas 40:-
Hyresvillkor: Kassetten hyrs på tre dygn. Den får inte kopieras. Den som hyr kassetten svarar för att den återsänds till Contra. Om kassetten ej återsändes inom föreskriven tid tillkommer 25:- per dygn. Förstörd eller ej återlämnad kassetts ersättes av hyresmannen med kronor 2.000:-.
Undertecknadaccepterarovanstående villkor:

Böcker

... Andersson: Rättsstat i uppl 40:-
... Anger: Raoul Wallenberg 72:-
... Barron/Paul: Kambodja 29:-
... Beckmann: Kärnkraft 33:-
... Burke: Reflektioner om ... 71:-
... Carlsson: Jag var fånge i Sovjet 38:-
... Churchill: Till Västs försvar 69:-
... Edwards: Ronald Reagan 71:-
... Gerholm: Varför kärnkraft 15:-
... Hegeland: Vad tjänar du mest på? 18:-
... Holmberg m fl: Östeuropa 40:-
... Husbondens röst 40:-

... Hultén: Mediavänstern 77:-
... Huyn: Uppmarschen 58:-
... Häggman: Förintelsen 19:-
... Häggm/Skard: Kommunismen 41:-
... Iveroth: Det goda samhället 29:-
... Johnsson: Dessa förföljda 45:-
... Har freden en chans? 59:-
... Janouch: Siste mohikanen 69:-
... Kortjnoj: Antischack 59:-
... Kung: Vindens barn 99:-
... Lina: Sovjet hotar Sverige 35:-
... Leys: Kinesiska skuggbilder 50:-
... Nilsson: Skattesmällen 60:-
... Nixon: Det verkliga kriget 60:-
... med Nixons namnteckning, tillägg 31:-
... Rydenfelt: Välfärdsstaten 43:-
... Sanden: Eva — agent för KGB 46:-
... Skrattsalvor mot öst 36:-
... Solzjenitsyn: Västerlandets misstag 40:-
... Sparre: Lågan i mörkret 44:-
... Strauß: Uppror i öst 20:-
... Tyranniets triumf 3:-
... Walker: Kina 5:-
... Vittnen från Gulag 25:-

Genom medlemskap i Bokklubben Frihetsforum kan flertalet böcker fås till reducerade priser. Skriv så sänder vi fullständig information.

Beställ så här:

1) *Postgiro*. Sätt in beloppet på postgiro-konto 85 95 89-4 (i Finland 1125 82-9, i Norge 1 99 82 77 och i Danmark 1 69 06 98). Eller svenskt bankgiro 261-2638. Ange på talongen önskade artiklar. Vid förhyrning av videokassett krävs en undertecknad försäkran att i tidningen publicerade utyrningsvillkor accepteras. *Porto tillkommer med 5:- per beställning.*

2) *Check*. Skicka in beställningssedeln tillsammans med check ställd på Stiftelsen Contra. *Porto tillkommer med 5:- per beställning.*

Beställningar över 150:- levereras utan portotillägg. Angivna priser gäller även i norska kronor. Vid omräkning till finska mark, dra av 20% och till danska kronor lägg på 25%.

Betalningssätt:

Postgiro Check/kontanter
 Postförskott

Anges ej betalningssätt skickas beställningen automatiskt som postförskott.

Contra, Box 6082, 102 32 Stockholm.

.....
Namn

.....
Adress

.....
Ortsadress

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning innehåller sammanfattningar och kommentarer till händelser i världen. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattningar av originalkällan, försävt inte annat markerats med citationstecken.

Tryck som avslöjar

Hilding Hagberg, före kommunistledaren, nu närmast knuten till Moskva-trogna apk, har nyligen låtit publicera *Socialismen i tiden* på förlaget Fram i Göteborg. Böckerna (det är två band) är tryckta i Östtyskland. Vi är övertygade om att priset på tryckningen var mycket lågt, om det överhuvudtaget togs betalt. Herr Hagberg kan under alla omständigheter glädja sig åt att han inte bidragit till utsugningen av den svenska arbetarklassen, genom att låta svenska grafiker arbeta med produktionen.

Sovjet vägrade landningstillstånd

Runo Karlsson, båtsman från Älvsbyn i Norrbotten, har fått känna av den sovjetiska byråkratin och misstänksamheten på ett högst kännbart sätt. Han skadades i en olycka ombord på sitt fartyg när det låg i Berings sund. Närmaste hamn var Petropavlovsk på Kamtjatka. Skadan var svår, så kaptenen satte kurs på Petropavlovsk, där det tog femton timmars förhandlingar med myndigheterna innan man gav tillstånd att föra Runo Karlsson iland. Det tog ytterligare tre dagar innan de sovjetiska myndigheterna beslöt att han skulle flygas till Leningrad, ungefär så långt bort man kan komma från Petropavlovsk inom Sovjetunionen. Under den tiden försämrades tillståndet och någon kompetent läkarinsats gjordes inte. I Leningrad fick man därför lov att amputera benet. Men tillståndet var fortfarande kritiskt. Ett ambulansplan skulle hämta hem Runo Karlsson från Leningrad till Sverige, men planet fick inte landningstillstånd i Leningrad. Runo Karlsson placerades istället på ett tåg där han svårt medtagen fördes till Finland. På första flygplats på andra sidan finska gränsen hämtades han och fördes direkt med ambulansplan till Luleå och senare till Centrallasarettet i Boden. Där har han nu någorlunda återhämtat sig. Och lirt sig en hel del om hur ett kommunistiskt samhälle fungerar.

Riksdagsstipendium

Riksdagen har en särskild stipendiefond, ur vilken stipendier utdelas för studieresor utomlands. Alla riksdagsmän kan söka stipendier ur fonden. I ansökan skall syftet

med studierna redovisas, varefter prövning sker hur stort stipendium som kan utgå.

Riksdagsman Rolf Rängård (c) tilldelades förra året ett stipendium på 4.000 kronor för att undersöka vad det kostar en tvåbarnsfamilj att semestra 14 dagar på Rhodos. Svaret ges i en reserapport som inlämnats efter resan. De totala kostnaderna belöpte sig till 20.000 kronor.

Stipendier är skattefria. Bidraget på 4.000 kronor motsvarar därför för en person med en riksdagsmans inkomster en bruttolön på mellan 13.000 och 16.000 kronor.

(Dagens Nyheter)

Förbjudet

Billingsnickaren Per-Olof Nilsson fortsätter sin envetna kamp mot skattemyndigheterna. Nu turnerar han i landet med pjäsen "Straffarbetet", som han skrev när han satt häktad i Malmöfängelset. Han satt häktad utan misstanke om brott, enligt den svenska Sydafrika-lagen som gör det möjligt att hålla folk fängslade i upp till 3 månader utan misstanke om brott. Strax före tremånadersfristens utgång blev han frisläppt, åklagaren lade nämligen fram misstankar om att det fanns ett brott med i spelet, men för lindriga brott får man inte häkta folk. Så fort Per-Olof Nilsson blev "misstänkt" släpptes han!

När Per-Olof Nilsson planerade föreställning av *Straffarbetet* i Perstorp i Skåne utverkade han tillstånd att få informera om pjäsen på lunchrasten vid Perstorp AB, ortens dominerande företag. När han kom till platsen

möttes han av beskedet att facket förbjudit att information lämnades. Det var fråga om en gratisföreställning och lunchrasten är naturligtvis personalens fritid. Men även över den råder facket.

Pjäsen kommer att visas på Vasa gymnasium i Stockholm den 6 mars.

Sydafrikalagen igen

Ytterligare ett exempel på tillämpningen av den svenska Sydafrika-lagen utgörs av Folke Malmberg, som suttit häktad i Varberg i exakt tre månader, dvs maximum enligt lagen. Han har aldrig misstänkts för något brottsligt, men har gett ekonomiska råd till en familj vars företag har gått i konkurs. Han ingrep också resolut (men helt lagligt) när representanter för myndigheterna försökte överskrida sina befogenheter i samband med konkursen. Svaret på detta resoluta ingripande blev alltså häktning enligt Sydafrika-lagen. Malmberg har vägrat svara på frågor från myndigheterna, dels med hänvisning till att han inte känner till saken, dels att han, om han skall anses vara revisor, vilket myndigheterna menar, har tystnadsplikt.

Palme samarbetade med Treholt

Olof Palme, Alva Myrdal, Gunnar Fredriksson, Kalevi Sorsa, Jens Evensen och Einar Gerhardsen är namn som man hittar i innehållsförteckningen på boken *Atomväpen og usikkerhetspolitikk*, utgiven av Tiden Norsk Forlag 1980. Tiden Norsk Forlag ägs av norska Arbeiderpartiet. Boken har redigerats av fyra personer. En av dem är den nu avslöjade spionen Arne Treholt. Han står också under bokens förord.

Boken har haft stor genomslagskraft i Norge. I boken pläderas bl a för en kärnvapen-fri zon i Norden, och det framförs synpunkter på den amerikanska kärnvapenstyrkan i Europa som helt ansluter sig till den sovjetiska linjen.

Olof Palme har hävdad att Treholt inte kan ha påverkat nordisk säkerhetspolitik (Dagens Eko den 26 januari 1984). Han borde veta bättre, eftersom han själv medverkat i en av de skrifter som just påverkat nordisk säkerhetspolitik i Sovjet-vänlig riktning.

Kommunister och affärer

Det finns en uppsjö av företag som tjänar olika socialistiska grupper. Bokkaféer, förlag, teatergrupper m m. Ett av dessa företag heter Oktober Socialistisk Bokhandel AB och ligger i Stockholm. Företaget bildades 1966. Hos patent- och registreringsverket finns en notering om att bolaget saknar behörig styrelse enligt aktiebolagslagens krav.

Antalet betalningsanmärkningar mot företaget är mycket stort. Förutom ett par privata fordringsägare (tryckerier, tidningar osv) är det restförda arbetsgivaravgifter, restförd mervärdesskatt och liknande. Under de senaste åren sammanlagt 200.000 som hant-rats av kronofogde och/eller domstol. Och det på ett företag med tre anställda.

Inte ett enda av de tre senaste åren har bolaget skickat in handlingarna till Patent- och Registreringsverket, som lagen kräver. Det har inte heller hjälpt med en påminnelse från verket, utan först sedan verket kommit med ett föreläggande har man behagat skicka in de handlingar som alla aktiebolag är skyldiga att skicka in.

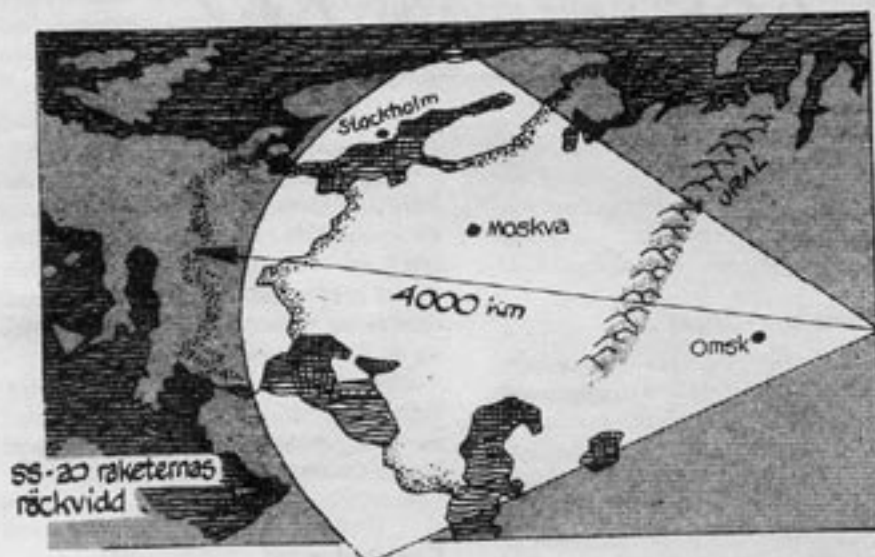
Magasinet

När ni tittar på *Magasinet* i TV kan det vara värt att tänka på att Annika Hagström tidigare varit journalist vid Norrskensflamman, apks enda dagstidning, som står Moskva så nära som det är möjligt att komma.

Ett ockuperat Sverige

Den svenska grundlagens bestämmelser om vad som händer om Sverige skulle bli ockuperat av en främmande makt bygger i stort sett på att existerande myndigheter skall acceptera ockupationen och samarbeta med ockupationsmakten. Grundlagen kan av en fiende läsas som en bruksanvisning på hur välvilligt han kommer att bli behandlad i Sverige, när han väl kommit hit.

Vid en debatt i december förra året i Stockholm visade generalen Karl-Erik Holm hur detta markant skilde sig från vad som gäller i den jugoslaviska författningen. Där finns över huvud taget inte begreppet ockupa-

tion. Utan man talar istället om att ett område tillfälligt kan vara i fiendens hand. Tvärtom finns det uttryckliga förbud i grundlagen mot att acceptera eller erkänna en ockupation och att erkänna eller underteckna en kapitulation. Skulle fienden "tillfälligt ha tagit mark" är alla skyldiga att fortsätta kampen, enligt författningens ord. Vidare heter det att "varje medborgare har rätt och skyldighet att utbildas för och deltaga i den väpnade kampen, och andra former av det totala nationella motståndet."

Författningarna i de kommunistiska staterna är visserligen inte mycket att sätta sin lit till. Men motsvarande bestämmelser i en svensk grundlag skulle ge ett helt annat besked till fienden vad han har att vänta om han kommer hit. Atminstone från folkets breda lager.

Sovjetmanipulationer i Expressen

Runt om i Västeuropa har de amerikanska Pershing II-robotarna och kryssningsrobotarna föranlett livliga diskussioner. Det har ofta varit beklämmande tyst om de hundratals sovjetiska motsvarigheterna SS-20 som redan är utplacerade. Och när det kommer till kritiska artiklar som även behandlar SS-20 har det nästan undantagslöst varit fråga om illustrationer som är grovt missvisande. Den här skissen är hämtad ur *Expressen*. Den visar hur långt en SS-20-robot kan nå om den avfyras 100 mil bakom Ural-bergen. Men redan idag finns robotarna utplacerade upp till 300 mil längre fram. På Kola-halvön, i Baltikum, i Vitryssland osv. De täcker alltså hela Europa, och inte alls, som *Expressens* teckning lätt kan få läsaren att tro, bara delar av Skandinavien.

Det är anmärkningsvärt att motsvarande teckningar dykt upp på en rad ställen i skilda utgåvorna, runt om i Europa.

Specialbilaga om Lidingö

Lidingö-sektionen i detta nummer är ett experiment för Contra. Materialet om Lidingö i Contra kombineras med reklam för Contra speciellt riktad till Lidingö och försäljning via Pressbyrån på Lidingö. Det är första gången som Contra på detta sätt gör en koncentrerad satsning på en viss ort. Resultatet får utvisa om det var en riktig satsning.

Några fakta om Lidingö:

I Lidingö bor 37.628 människor (1 januari 1983). 53% av de 18.666 förvärvsarbetande arbetar på ön. Resterande 47% arbetar huvudsakligen i Stockholm. 2.310 personer är anställda av Lidingö kommun, 75% av dessa är kvinnor.

Lidingö är Sveriges femte mest tätbebyggda kommun.

Politiskt är Lidingö stabilt borgerligt. Majoriteten i kommunfullmäktige består av moderaterna (21 mandat) och Lidingöpartiet (7 mandat). Lidingöpartiets väljare röstar i flertalet fall med moderaterna i riksdagsvalet. Av kommunfullmäktiges övriga 23 mandat har folkpartiet 4, centern 3, miljöpartiet 2, socialdemokraterna 11 och kommunisterna 3.

Att moderatstyre inte innebär något avgörande hinder för Förbuds-Sverige, visas av att rullbrädesäkning är förbjuden på allmänna platser enligt den lokala trafikstadgan.

KGB på Lidingö

Ett fyrtiotal sovjetiska medborgare arbetar i denna byggnad centralt på Lidingö. Några av dem arbetar huvudsakligen åt den sovjetiska säkerhetstjänsten KGB.

Mitt på Lidingö, bara ett litet stycke från brofästet, Systembolaget och Domus har KGB, den sovjetiska hemliga polisen, en av sina centraler i Stockholms-området. Det är den sovjetiska handelsdelegationen på Ringvägen 1. Trots att handelsdelegationen ligger mycket centralt på ön, är det ändå ett ganska avskilt läge. Idealiskt för den verksamhet som bedrivs vid så många sovjetiska handelsdelegationer runt om i världen. Vid delegationen arbetar 3 diplomater och cirka 40 andra tjänstemän. Hur många som arbetar åt KGB av dessa är inte känt av Contra.

En svensk handelsrepresentation utomlands, i länder med vilka vi har betydligt livligare handelsförbindelser med än med Sovjet, brukar vara på något halvdussin personer.

Till Ringvägen kom handelsrepresentationen för bara några år sedan. Den låg tidigare också på Lidingö, i Bodal.

Contra sparar 17% åt politikerna...

En snabb genomgång av Lidingö kommuns budget visar att det är möjligt att göra rejäla besparingar:

Lidingö är en av de fyra eller fem kommuner som sänker kommunalskatten. Skatten sänks med en krona. När det gäller kommunala taxor är Lidingö nr 38, vilket innebär att bara 37 kommuner har lägre taxor än Lidingö. Det gäller exempelvis vatten och avloppstaxor.

Nettokostnaden i Lidingös driftbudget 1983 utgör mer än 315 miljoner kronor före skatter m m. Kommunalskatten uppgår till mer än 286 milj kr, till detta kommer bl a arbetsgivaravgifter på 13 milj kr. Kommunen tjänar dessutom in mer än 46 milj kr i "räntor och vissa interna ersättningar". Budgeten för 1983 går med 11 milj i vinst.

Men det finns mycket att skära ned på. Vi skall här peka på några poster där det kan göras besparingar (siffror i tusentals kronor):

Nettokostnad för fritidshem	6.855
Nettokostnad för förskola, daghem mm (utom för barn med "särskilda behov")	29.832

Underskott på personalmatsalen i Stadshuset	453
Bidrag till idrotts- och skytteverksamhet bland kommunens anställda	49
Bidrag till Bosöns folkhögskola	15
Bidrag till Lidingö golfklubb	35
Trafiknämnden (kan överföras till gatukontoret)	69
Nettokostnad Elfviks gård (sälj den!)	982
Nettokostnad industrimark (sälj den!)	182
Nettokostnad fritidsgårdar	7.019
Nettokostnad Breviksbadet	823
Kulturnämnden (utom bibliotek)	986
Högsätra fritidsgård, nettokostnad	1.198
Drift av saneringsfastighet	167
Nettokostnad för reglerings- och saneringsfastigheter	5.215
Kommunalt partistöd	510
Utbildning av förtroendemän	150
Personalorganisationer	533
Summa	55.073

Om kommunens folkvalda skulle följa denna besparingsrekommendation kan man

sänka nettokostnaden i driftbudgeten med mer än femtio miljoner kronor, eller drygt 17%. En del av anläggningarna, som fritidsgårdar och bassängutbudet, skulle kunna privatiseras. Vi har emellertid ett förbehåll. Vi har kanske tagit i lite för mycket på någon enstaka punkt, eftersom den budgetöversikt vi använt är ganska ytlig. En del av den budgeterade summan för fritidshemmen kan ju gälla barn "med särskilda behov". Eftersom budgetposterna inte är preciserade var vi tveksamma till flera poster, som vi valde att inte ta med. Men vi är övertygade om att bakom många budgetposter döljer sig "skumma" kostnader, som skulle visa sig onödiga vid en närmare granskning. Men att minst femtio miljoner kronor i nettokostnader kan och bör sparas det vågar vi stå för.

...och så här vill politikerna själva spara

Vi har ställt följande fråga till en representant för varje parti i Lidingös kommunfullmäktige:

Kan Du kort beskriva Ditt partis budgetekonomiska profil i Lidingö kommun, samt peka på eventuella budgetposter där det med fördel kan göras besparingar och nedskärningar?

Socialdemokraterna

Louise Ricklander, socialdemokraterna: Lidingö kommun har en stark ekonomi, men en otillräckligt utbyggd offentlig verksamhet. Det är vår övertygelse att vi till-

sammans måste verka för att minska skillnaderna mellan människors villkor. Så bör t ex utgifter för svaga grupper – som barn och gamla – i första hand finansieras skattevägen, inte avgiftsvägen. För år 1984 föreslår vi oförändrad skatt till skillnad från majoritetens som sänker skatten. Vi vill ha fler daghem, små barngrupper på daghemmen, utökad elevvård i skolorna och helgöppet på fritidsgårdarna. Vi vill ha högre bostadstillägg för de pensionärer som bara har folkpension och vi vill inte ha serviceavgifter i servicehusen. När det gäller besparingar kan vi tänka oss lägre bidrag till de elever som går i privatskolor samt viss inbesparing av städkostnader i fritidsgårdarna i samband med omläggning av verksamheten.

Moderaterna

Staffan Anderberg, moderaterna:

Kommunen har länge dominerats av oss moderater. Därför borde det inte finnas så mycket att spara — skulle man tycka. Men det finns fortfarande en hel del att göra. Vi har tillämpat rambudgetering med sikte på oförändrad/sänkt skatt. Detta betyder att varje styrelse och nämnd har fått uppfylla vissa sparmål. Vi har inte velat ha någon stor fondering av överblivna pengar. Det skulle snabbt ha lett till krav från olika håll om utökningar av verksamheten. Det är svårt att stå emot då "det finns gott om pengar". Överfondering leder på sikt till höjd skatt. Vi har valt att i stället sänka skatten. Vi har velat spara för att skapa utrymme för nya satsningar, dvs en anpassning av verksamheten till tidens krav. (Man har råd med både det ena och andra om man bara skapar resurser genom att dra ner på något mindre viktigt. Skatthöjning måste undvikas.) Vi har inte velat dra ned på sociala sidan. Tvärtom, där ökar antalet anställda. Troligen fortsätter vi med rambudgetteknik (=osthyvel), men i framtiden kan större ingrepp bli nödvändiga. Omorganisation och rationaliseringar kan säkert leda till mindre kostnader. En utreder vi fastighetsnämndens och trafiknämndens organisation. Privatiseringar är högaktuella. Nästan allt som kommunen gör kan göras på privat basis och ofta billigare, exempelvis barnomsorg och äldreomsorg. Den viktigaste uppgiften de närmaste åren tycker jag är att vrida utvecklingen från ständigt expanderande offentlig sektor mot en minskande. Människor måste tänka om. Vi kan helt enkelt inte fortsätta att öka skattetrycket i det här landet. Vi har vant oss vid att samhället ombesörjer allting och att vi själva inte behöver ta ansvar. Vardagsmänniska som kan klara sig själv skall också få göra det. (De flesta kan om inte skatten är för hög). De som inte kan klara sig utan samhällets stöd skall få det stödet.

Folkpartiet

Helena Bargholtz, folkpartiet:

Folkpartiet i Lidköping har under en följd av år ansett att det är en viktig uppgift att bejda en fortsatt skärpning av skattetrycket.

Men samtidigt har vi klargjort att vi inte är beredda att medverka till en oförändrad skatt till varje pris. Den nödvändiga utbyggnaden av den sociala servicen på viktiga områden, som vi vill prioritera, nämligen omsorgen om gamla, barn och handikappade, måste ges nödvändiga resurser. Kommunen måste ålägga sig sträng återhållsamhet med alla utgifter. Det är inte fråga om reformstopp, men väl omprövningar och angelägenhetsgradering. Vi kommer bara att ha resurser att genomföra de allra mest angelägna reformerna. Vi måste kunna tänka oss att lägprioriterad verksamhet minskas eller läggs ned. I 1984 års budget ställer folkpartiet upp på de flesta av majoritetens besparingskrav på nämnder och styrelser. Men på ett par områden ställer vi inte upp. Föräldrar måste få möjlighet att välja den typ av barnomsorg de anser vara bäst för sina barn. Vårt förslag till förskoleplan innebär att alla barn i åldern 1-6 år skall kunna beredas plats i kommunens barnomsorg under kommande treårsperiod. Vi vill inte ta en avgift för femåringar i deltidsskolan. Vi vet att många barnfamiljer klagat har svårt att få sin ekonomi att gå ihop. En avgift kan leda till att många femåringar måste avstå från lekis. Vi säger också nej till olika avgifter för barn

Helena Bargholtz

på daghem och familjedaghem. Dessa omsorgsformer är likvärdiga och skall därför inte debiteras olika. Vi vill ha en lägre hemhjälpstaxa än den som nu införts. Höga avgifter gör att pensionärerna många gånger avstår från den hjälp de så väl kan behöva. Vi vill att det kommunala bostadsbidraget skall vara max 16.000 kronor per år. Många elever mår inte bra i dagens skolor. De kan därför behöva psykologisk och kurativ hjälp. Vi vill därför inte minska anslaget till elevvård. Genom våra stadsbibliotek erbjuds lidingsborna en fin kulturservice. Vi vill därför återinföra lördagsöppet på Högsåtrabiblioteket och att huvudbiblioteket skall hållas öppet i nuvarande omfattning. Trots vårens motgångar när det gäller att få fram den mycket behövliga ishallen ger vi inte upp. Vi fortsätter att driva ishallsfrågan. Gångsätrahallen måste rustas upp. Då bör man utnyttja tillfället att bygga om den till en bättre sporthall. En sådan behöver vi i Lidköping.

Miljöpartiet

Anders Lundberg, miljöpartiet:

Miljöpartiet har inte profilerat sig i budgetpolitiskt avseende på annat sätt än att partiet förespråkar en radikal omläggning av skattesystemet. Man bör successivt avveckla skatten på arbete för att i stället beskatta "tärande" resursanvändning hårdare. Med besparing menas framför allt ett bättre utnyttjande av resurser. Mänskligt arbete är en sådan resurs. Energi och råvaror är också resurser. En ekonomisk politik som främjar "förymbar" energi medför i praktiken en besparing. Effektivare återanvändning, t ex genom väl utbyggd avfallsseparation, är också ett sätt att spara. Mänskliga resurser kan tas bättre tillvara genom en politik som bryter kommunala monopol och främjar enskilda initiativ. Skolan och barnomsorgen är exempel på områden där mycket i den riktningen kan göras. Föräldradrivna daghem skulle kunna få konkurrera på lika villkor med kommunala daghem. Elever och föräldrar skulle kunna ta över större del av ansvaret för skolorna. En av de många vinsterna med det skulle bli ett större kostnadsmedvetande. En politik, som på detta sätt främjar enskilda människors medinflytande och medansvar på olika områden, kommer naturligtvis att sätta sina spår i budgeten, och besparingarna kommer då att kunna mätas i kronor och ören. Men det är en följd effekt, inte partiets huvudsyfte. Stat och kommun kan också med direkta åtgärder främja hushållning med t ex energi. Förbättrade kollektiva transportsystem, med bl a större satsningar på eldriven och spår-bunden trafik, kommer inte bara att förbättra vår yttre miljö utan också att vara energibesparande. Genom lämpliga byggnormer och övergång till taxestystem som slår hårdare på förbrukningen, kommer man att kunna spara åtskilligt på hushållsenergin. Bättre isolering av bostäder, satsning på värmepumpar m m medför besparing utan att försämra boendestandarden. Hårda begränsningar av giftanvändning och giftutsläpp hör till miljöpartiets profil. På kort sikt är detta naturligtvis inte "besparingar" utan kommer i stället att medföra ökade kostnader både på den privata och offentliga

(Forts på nästa sida)

sektorn. Men i långa loppet är en sådan politik i allra högsta grad en sparsambetspolitik. Exempel: Den tyska skogsdöden, som nu verkar sprida sig till Sverige, är en följd av ohämmat giftutsläpp. Miljöpartiets politik skulle kunna rädda skogarna, självfallet är det en besparing av den allra största betydelse.

Lidingöpartiet

Margareta Huttner, Lidingöpartiet:

Lidingöpartiets åsikter beträffande den kommunala ekonomin bygger på uppfattningen att den centrala administrationen måste anpassas till den verksamhetsnivå som bestäms av kommuninvånarnas önskemål prövat mot tillgängliga resurser. Vi vill hålla skatten så låg som möjligt för vi anser att kommuninvånarna bättre än byråkrater och politiker kan avgöra hur de vill använda sina egna pengar. Lidingöpartiet vill minska de investeringar som automatiskt medför höjda driftskostnader i framtiden. Man måste ompröva olika projekts förutsättningar utifrån dagens verklighet, ompröva befintlig verksamhet och noga beakta konsekvenserna av varje beslut. Framtida skattebetalare får betala för de lån vi tar idag. Det vi bygger idag fordrar underhåll i morgon. Vi anser det viktigt att stödja kulturen som arbetar med snäva budgetramar. Vi känner vårt ansvar för den aktiva ungdomsverksamheten och idrotten, som vi tror kan förebygga att ungdomar hamnar snett. Våra ålderspensionärer som genom sitt arbete skapat vår höga levnadsstandard har rätt att få hjälp att bo kvar i sina egna hem. Det är en god investering för framtiden att bevara den ännu orörda naturmarken som behövs för fritid och rekreation.

Centern

Olof Johansson, centern:

Centern har sedan slutet av 70-talet framhållit att vi inom kommunen måste ta tillvara våra resurser bättre. I en gäst idag-artikel i Lidingö Tidning i oktober 1981 och senare i budgetdebatten samma år framhöll centern att i framtida budgetförslag måste kommunen bättre samutnyttja både lokaler och perso-

nella resurser i vår kommunala verksamhet. Vid dessa båda tillfällen pekade vi på att fritidshemmen utnyttjades dåligt, genom att barnen var där någon eller några timmar på morgonen, för att sedan återvända dit på eftermiddagen. En stor del av dagen står således lokalerna mer eller mindre tomma och personalen är inte fullt sysselsatt. Vi tyckte också att biblioteket och skolbiblioteket kunde samsas om lokaler, när man föreslog nedläggning av biblioteket i Rudboda. Redan i november 1981 beslöt kommunstyrelsen att ge projektgruppen för förskolor och fritidshem i uppdrag att inventera möjligheterna att använda och samutnyttja lokaler i Rudboda och Skärsåtra och snarast lägga fram alternativa lösningar. I oktober 1982 beslöt kommunfullmäktige att sätta igång ett projekt om "Resursutnyttjande och samverkansmöjligheter inom barnomsorgen" (RUS-projektet). I projektet ingick bl a att studera utnyttjande av fritidsgårdspersonal och lokaler dagtid och lokalsamverkan deltidsgrupp- och fritidshem. I RUS-projektet har skett en områdesvis prövning av lokalbehovet för förskolor och fritidshem. Denna har lett till att användningen av en lokal kan alternera

mellan olika nyttjare beroende på vem som har det för tillfället största behovet. Centern har också i en motion i oktober 1983, om införande av kommundelsnämnder, framfört som skäl för dessa nämnder bl a att engagemanget för de kommunala frågorna ökar och att verksamheten effektiviseras genom att sektorsgränserna i stort sett tas bort. Vi anser också att det finns möjligheter att göra besparingar genom att en del verksamhet, bl a inom fritidssektorn, går över till nyttjarna. Centern anser att det är svårt att peka ut särskilda budgetposter, som det med fördel kan göras besparingar och nedskärningar på. Däremot tror vi att de samordningsvinster som uppkommer vid bättre resursutnyttjande kan användas för ny verksamhet eller för att nedbringa den totala kommunala budgeten.

Bertil Janssen, vpk, har avstått från att svara på Contras fråga.

RÖD KULTUR VID FRITIDSGÅRD I LIDINGÖ

Jag är anställd som fritidspedagog i Lidingö kommun, och menar därför att det är min rätt och plikt att påpeka eventuella missförhållanden som är till skada för barnen i kommunen. Ett sådant missförhållande påpekade jag i ett brev till Fritidskontoret den 20 november 1983. Jag pekade på att det i Skärsåtra fritidsgård fanns en teckning med ett flertal demonstranter. De bär en banderoll med texten "USA ut ur Vietnam". I mitt brev till fritidskontoret menade jag att det vore mer relevant att peka på den terror som kommunistregimen i Vietnam bedriver mot sin egen befolkning, bätflyktingarnas situation, och situationen i de grannländer som militärt kontrolleras och ockuperas av Vietnam: Kambodja och Laos. Tiotusentals människor i flyktingläger i Thailand kan berättas om hur spädbarn och kvinnor spetsats på pålar och skurits i bitar med kniv.

Bättre texter på banderollen vore exempelvis: "Vietnam fritt från kommunister"; "Vietnam mördar i Kambodja"; "Sovjet ut ur Vietnam" eller "SS20 ut ur Vietnam" (Det är bekräftat att Vietnam har sovjetiska SS-20-robotar).

Än har mitt brev inte lett till någon åtgärd från kommunens sida.

Skärsåtra fritidsgård

Lidingös lappvisor går med förlust!

Ett steg närmare rättsstatens upplösning: Polisen har inte längre hand om trafikövervakningen. Nej, den sköts av gatukontorets byråkrater i Stadshuset, lagens nya arm.

Den 25 maj 1981 beslutade Lidingös kommunfullmäktige att Lidingö kommun skulle ha kommunal trafikövervakning. Beslutet togs genom votering. Av kommunens 51 fullmäktigeledamöter röstade 41 ja och 9 nej. Miljöpartiets ena representant Ralph Salvesen avstod från att rösta. Av de 9 som röstade nej ingick miljöpartisten Hans Ancker Holst och moderaten Björn Eklöf. De resterande sju var samtliga ledamöter från Lidingöpartiet. (Lidingöpartiet kan karaktäriseras som ett grönt kulturkonservert parti. Partiet arbetar självständigt kommunalt och har inga samarbetskontakter med något riksparti. Men det kan konstateras att nästan samtliga Lidingöpartiets väljare röstar på moderaterna i riksdagsvalet).

Av bilag till fullmäktiges protokoll nr 51 1981 framgår att två nämnder genom remissyttranden avstyrkte det beslut fullmäktige fattade.

Tekniska nämnden anser att parkeringsproblemen inom kommunen i en första etapp bör angripas genom en under vinterhalvåret 1979-80 genomförd kommunal informationskampanj för att söka få lidingöborna att på frivillighetens väg följa nu gällande trafikregler, särskilt ifråga om parkeringen,

och att nämnden i avvaktan på en sådan kampanj och utvärderingen av densamma inte är beredd att uttala sig om parkeringsutredningens förslag.

Ledamoten Krüger noterade till protokollet att tekniska nämndens uttalande är helt i linje med Lidingöpartiets synpunkter i parkeringsfrågan.

Trafiknämnden har som sitt yttrande avlat ett av ordföranden upprättat förslag. Nämnden avstyrker såväl parkeringsautomater som övergång till trafikövervakning.

Jag har talat med Gösta Krüger om Lidingöpartiets inställning.

Lidingöpartiet motsatte sig införande av lappvisor i Lidingö, varför?

—Det finns inget behov av kommunal trafikövervakning i Lidingö. Parkeringsituationen i Lidingö är inte sådan att det finns motiv för kommunala ingrepp. Och dessutom anser vi att trafikövervakare och parkeringsautomater innebär utökad kommunal administration, ökade personalkostnader och negativa konsekvenser för kommunens invånare.

Stod Lidingöpartiet samlat kring denna linje?

—Ja 100%. Och gör det fortfarande. Och vi har pejlut denna uppfattning bland lidingöborna och är övertygade om att en överväldigande majoritet av befolkningen är emot onödigt myndighetsintrång.

Budgeten för 1983 redovisar 300.000 kronor i kostnader för två heltidsanställda lappvisor. Samt intäkter på 300.000 kronor i bötesintäkter. Hur stämmer det med verkligheten? 1982 var intäkterna 26.000 kronor (för några månader). Uppskattningsvis blir resultatet 1983 ett stort underskott.

Hur ser kalkylen ut, hur många bilister skall bötfällas under ett år?

—Två lappvisor, tio stycken lappar per dag, 200 arbetsdagar är lika med 4.000 parkeringsböter om hundra kronor per styck. Bilisten sänder botten 100:- till Trafiksäkerhetsverket i Borlänge som behåller 30 kronor. Till Lidingö kommun således 70 kronor, $70 \times 4000 = 280.000$. Enligt lagen om Kommunal Trafikövervakning skall kommunen hålla sig med minst två heltidsanställda trafikövervakare och Lidingö kommun har för närvarande en och en halv tjänst.

Gösta Krüger, Lidingöpartiet

Sven Anders Tuner, poliskommissarie i Lidingö:

—Felparkeringarna har avkriminaliserats, men inte i tätbebyggda områden. Förr fick man bot, nu får man felparkeringsavgift. Polisens uppgift är inte att ta avgifter, men att bötfälla, därför har nu kommunen hand om trafikövervakningen.

Antalet bestridanden av anmärkningar har ökat påtagligt sedan kommunen övertog trafikövervakningen. Bestridandena har fyrdubblats till 200 ärenden eller mer per år. Gissningsvis går bara 10-20% av dessa igenom.

Vpk-näste får "kultur" stöd

Vpk:s gamla bokcafé i Lidingö hette Röda Kilen. I mars 1982 upplöstes denna förening, och en ny förening konstituerades – Kulturföreningen nya bokcafeet. Föreningen hävdade att den var partipolitiskt fristående. Den nya föreningen övertog vpk:s gamla bokcafé och öppnade Nya bokcafeet i oktober 1982. Lokalen ligger vid Vasaplatsen. Det är en källarlokal med ett stort och några mindre rum. Styrelsemedlemmen Kenneth Kimming uppger att ett av rummen hyrs ut till vpk. Detta rum är på cirka 6 kvadratmeter och hyran är cirka 2.000 kronor per år.

Vid valet 1981 hade vpk sin valstuga hos Nya Bokcafeet, om någon hyra betalades för detta har inte gått att ta reda på. Kommunfullmäktigeledamoten Staffan Anderberg har berättat att moderaterna efter valet diskuterade om de skulle undersöka detta, för att ta reda på om vpk hade fått dolt partistöd genom föreningen Nya bokcafeet, vilket då skulle kunna överklagas. Med de lät saken bero.

Nya bokcafeets styrelse har elva medlemmar, jag har varit i kontakt med sju av dem per telefon:

Catharina Anker: "Jag är inte medlem i vpk. Jag vill inte uppge vilket parti jag röstar på. Nya bokcafeet är fristående."

Lilly Beijar: "Jag är inte medlem i vpk. Jag vill inte ange vilket parti jag röstar på eftersom du ringer från en borgerlig tidning."

Anita Dorazio: "Jag är medlem i vpk. Jag var med i gamla styrelsen."

Kenneth Kimming: "Vpk har ingen koppling till Nya bokcafeet. Men vpk hyr lokal hos oss, så som andra gör ibland. Jag är inte medlem i vpk, men jag har röstat på vpk tidigare."

Eva Nilsson: "Nya bokcafeet är en kulturförening. Jag är inte medlem i vpk." Röstar Du på vpk? "Ta dig i häcken." Men Du behöver väl inte bli arg? Det är ju upp till Dig själv om och vad Du vill svara! "Nej det svarar jag inte på. Det var en mycket fräck fråga. Dessutom är jag sjuk och dålig. Och så är jag själv journalist och vet hur du tänker vinkla till sakerna." Jaså, hur skall jag göra för att vinkla till det då? Vinklar du själv till saker när Du skriver? "Det gör alla. Du tänker skriva att ingen i styrelsen ville svara vad dom röstade på!" Nej, jag tänker skriva just vad ni säger, och en har svarat att hon är medlem i vpk, en annan har

svarat att han har röstat på vpk. "Vi är fristående från vpk, även om vi hyr ut ett rum till dem. En gång ringde centern och frågade om att få hyra ett rum, och det fick de, men det blev inget av."

Lotta Olenius: "Jag är inte medlem i vpk. Det är inte relevant att fråga om vilket parti jag röstar på. Jag vet inte så mycket om vpk, men vi tog över alla deras böcker. När vi köper nya böcker köper vi inte kommunistböcker. Jag menar att vi nu köper mer skönlitteratur. Kopplingen till vpk är historisk. Det finns fortfarande spår och rester efter vpk:s verksamhet."

Harald Hult: "Jag är inte medlem i vpk. Jag vill inte svara på vilket parti jag röstar på. Vi har ingen officiell koppling till vpk. Men vi har kontakt med vpk, därför att flera enskilda personer är med i vpk."

Flera i styrelsen svarade att det var ointressant när jag nämnde att jag representerade en borgerlig tidskrift. De trodde att jag ville sälja den till dem. Flera av dem försökte ge intryck av att Nya bokcafeet var en kulturell samlingspunkt för hela vänstern i Lidingö. Jag ringde därför upp Mikael Rogler, ordförande för Sveriges Kommunistiska Parti, SKP, i Lidingö. SKP är mer Kina-vänligt än vpk och bl a starkt engagerat mot Sovjets ockupation av Afghanistan.

Mikael Rogler: "Jag kan inte tänka mig

att några av våra medlemmar är med i Nya bokcafeet. Nya bokcafeet framför mer de åsikter vpk står för. De är för pacifistiska bl a. Och de har väl aldrig visat något engagemang mot kriget i Afghanistan. Det stämmer inte att Nya bokcafeet täcker in hela vänsterns åsikter. De engagerar sig i den del av debatten som vpk är intresserad av. Vi uppmanade våra medlemmar att rösta på sossarna i riksdagsvalet. Vpk är inget alternativ för oss, och därför har vi inte haft något intresse av att engagera oss i Nya bokcafeet.

Nya bokcafeet får flera typer av bidrag. Ett exempel är arrangemangsbidrag. Under 1983 sökte Nya bokcafeet 24.850,- i arrangemangsbidrag, men de fick "bara" 7.680,-. Ett annat exempel på bidrag är kulturstipendier. Vpk:s suppleant i kulturnämnden, Bengt Olvång, slås hela tiden för att öka kulturbudgeten. Samme Bengt Olvång använder en helsida i vpk:s skrift i Lidingö – Röda Kilen nr 1 1983 – för att kräva att konstnären Percy Andersson skall få kulturstipendiet. Percy Andersson är aktiv medlem i Nya bokcafeet och bl a affischansvarig i Käppala-området.

Nya bokcafeet har cirka 175 medlemmar, varav många är aktiva i större eller mindre utsträckning. De har delat in Lidingö i sju affischområden, där olika personer är affischansvariga. Dessutom reklameras deras många aktiviteter gratis i Lidingös kulturkalender, samt i Lidingö Tidning. Deras egna affischer täcker ständigt Lidingös många kommunala anslagstavlor, träd och murväggar.

Verksamheten innefattar bl a loppmarknader, drama, musik, trolleri och andra oskyldiga arrangemang. Till dessa lockas ofta barn, exempelvis genom affischering i fritidshem, dagis och fritidsgårdar. Mindre oskyldiga arrangemang rör sig gärna om temakvällar mot kärnkraft eller atomvapen, eller t ex solidaritetskvällar med kommunist-

På en av öns mest centrala punkter ligger vpk-nästet Nya bokcafeet, vars styrelse dock inte vill kännas vid den starka kopplingen till vpk.

diktaturerna Kuba och Nicaragua. Också på dessa möten finns barn i alla åldrar. Barn lockas dit med eller utan föräldrar för att "ha det trevligt", eller för "att ha något att göra". Många av dem dras på så sätt in i en vänstervriden indoktrineringssmaskin. De får veta mycket om världen och politiska frågor. De får veta "sanningen" genom finurligt utplockade och ihopsatta bitar av verkligheten.

I december 1983 tog jag med mig min handspelar och besökte Nya bokcafeet. Nya bokcafeet inbjöd allmänheten till en "freds"kväll. "Freds"gruppen Vattenpuss skulle framföra sånger och sketcher. I publiken på ett fyrtiotal personer fanns barn i alla åldrar, även spädbarn.

Programmet började med en sketch för barnen: "Våld kan också vara negativt... Men det vore inte rättvist mot kriget att inte också ta upp dess positiva sida... Vi skall ju alla dö, varför inte alla på en gång, glada och fria... Högkonsumtion är vår medborgerliga plikt... Kriget åter kulsprutor för att vår välfärd skall bestå... Visst kan jag förstå motvilja mot atombomben, den ställer ju till oreda, men ur krigets synpunkt är den en mycket användbar sak... Lätt ironi för barnen. Här försöker man visa hur försvarsvänner tänker.

Och så lite statistik: "Om länder har upprustat, så går 81% av dem till krig". "Upprustning är orsaken till krig". Här pekar

man på den fula vargen. Militarismen är en global ideologi som måste bekämpas, bakom står vapenproducenterna. Det är de som har makten.

Och så rakt på sak: "Kommunismen är inte farlig. Kommunisterna är vanliga människor så som vi. Det är vapnen som leder till krig. Vi här i Sverige kan börja nedrusta."

Vapen är orsaken till krig. Därför uppmanas ungarna att bli pacifister. Lumpen ska man självklart vägra. Så skall vi tänka oss in i hur mycket vapnen kostar. För dessa pengar kunde man ha köpt mat till alla de som svälter. En medlem i "freds"gruppen sätter sig ned vid pianot och spelar en mörk ton i moll. Han spelar den igen och igen. För varje ton han spelar dör en människa av av svält. Barnen skall sluta sina ögon och tänka på de andra barnen som svälter. Och för varje barn som dör i svält skall de tänka på dessa onödiga och livsfarliga vapen som finns. Alla vil ha fred, alla skall önska alla vapen bort.

Så går "freds"gruppen över till ett annat ämne, Sydafrika och apartheid. Barnen skall tänka på de svarta som slavar under de vita. Efter en stund berättar en i "freds"gruppen att det finns ett litet hopp. Hon berättar inte om Buthelezi, eller andra demokratiska krafter i Sydafrika som är mot apartheid. Hon berättar om det enda hoppet — ANC och kommunisterna! De behöver barnens solidaritet. ANC är hoppet. ANC är hjältarna. Hon berättar självklart inte om kommu-

nisternas apartheidpolitik i våra baltiska grannländer. Hon berättar om "kapitalisternas" apartheidpolitik gentemot de svarta kommunisterna i Sydafrika. Och ungarna lyssnar noga.

Till slut blir det debatt. "Vad kan vi göra för att hjälpa de svarta i Sydafrika?" En flicka i publiken föreslår: "De behöver ju vapen." Och alla är eniga. "Skall de vinna sin rättvisa kamp måste de ha vapen." Barnen håller också med. Men jag tar med mig min bandspelar och går. Jag har fått avsmak för "freds"kvällen så det räcker. Jag vet inte om jag skall karaktärisera det som dubbel- eller trippelmoral.

Politikerna på Lidingö diskuterar om de skall bygga ett stort köpcentrum. Det kommer i så fall att ligga på Vasaplatsen. Den lokal som Nya bokcafeet finns i skall i så fall rivas. I ett av Nya bokcafeets styrelseprotokoll för 1983 diskuteras detta. Vpk uppmanar här styrelsen att kräva minst lika stora lokaler i själva köpcentrum eller annat centralt ställe på ön. Vpk:s yttrande är taget till protokollet. Och styrelsen är enig. I en egen tilläggs-kommentar i protokollet står skrivet inom parentes: "(KRÄVA — hur härligt det ordet ljuder)"

Vpk är i kommunfullmäktige motståndare till ett köpcentrum. I alla fall 100% emot ett stort sådant. Kanske grundas det motståndet i risken att förlora Nya bokcafeets lokaler och dess idealiska läge.

Vem tar hand om barnen?

I Lidingö bor (per 1 januari 1983) 4492 barn under tio år. Vad skall vi göra med alla dessa ungar? På kort sikt skulle det t ex vara ekonomiskt fördelaktigt att sätta dem i en bur och släcka dem i havet. Men vi är ju människor, vi är glada i dem, vi behöver dem, och de behöver oss. De behöver vår omsorg. De behöver skola, mat, husrum, kläder, lek, fritid och mänsklig värme. Det är vi inte oeniga om. Men vi är oeniga om på vilket sätt vi skall ge dem vår omsorg. Skola, fritid, bostad, kommunikation och ekonomi är politik. Jag tänker i den här artikeln ta upp en alternativ syn på barnomsorgen i Lidingö. Och med barnomsorg menar jag här dagis/fritids, dagmamma och föräldrapassning av egna barn, inte skolor, fritidsgårdar och allmänna nöjesställen. Den inblick jag fått i ämnet är från två års arbete som fritidspedagog vid ett fritidshem i Lidingö. Min syn på barnomsorgen är emellertid generell och gäller inte bara Lidingö.

Svår kommunal långtidsplanering

Lidingö har nu cirka 450 barn per årskull under tio år. Årskullen för barn mellan 0 och 1 år är 40-50 mindre än årskullen mellan 9 och 10 år. Det är egentligen ingen större skillnad på tio års sikt, men den måste ligga till grund för dagens politiska beslut. Den talar emot kravet på fler fritids- och daghem, om man vill upprätthålla dagens proportioner för kommunens barnomsorg. Men dagis-köerna beror inte bara av hur många barn som finns. Sociala förhållanden kan spela mycket större roll. Befolkningsändringar på sikt beror naturligtvis också på bostadspolitik m m. Man kan inte heller räkna ut hur många pappor och mammor som har krävande heldagsjobb om tio år med hjälp av dagens arbetsmarknadsstatistik. Planeringsproblemen är en av orsakerna till att det kommunala systemet är trögt och stelbent. Ett privat barnomsorgssystem skulle kunna anpassa sig snabbare och vara direkt marknadsorienterat mot speciella behov.

Ledig kapacitet

I den kommunala långtidsplaneringen blir varje fritidshem och daghem en fyrkant i en stor modell som omfattar hela Lidingö. Planeringsavståndet från byråkraterna till de berörda människorna (planeringsbrickorna) gör det hela verklighetsfrämmande.

Byråkraterna har exempelvis tidigare kartlagt — genom att tvinga de anställda att under en längre period föra tidskrävande statistik — hur många barn som vistas på varje fritidshem under dagens lopp. Resultatet blev att man fick papper på vad alla redan visste, att många barn kommer på morgonen, går i skolan och sedan kommer tillbaka till fritidshemmen på eftermiddagen. I flera timmar på förmiddagarna är fritidshemmen ofta helt tomma på barn. Det finns ledig kapacitet.

Byråkraterna vill att somliga fritidshem under just dessa förmiddagstimmar skall ta emot dagisbarn istället, när personalen ändå

(Forts på nästa sida)

finns. Och när beslutet fattas sätts dagisbarn på diagrammen in i tomma fyrkanter (fritidshem med ledig kapacitet).

Problemet är naturligtvis de sociala förhållanden som existerar och som ständigt förändras. Vad som verkar vara en bra lösning på ett fritidshem kan få katastrofala följder på ett annat. Privat verksamhet leder däremot till en jordnära planering på den berörda arbetsplatsen. En tidslucka i arbetet kan fyllas igen på miljoner olika sätt, exempelvis med deltidsarbete på en närliggande arbetsplats. Hur man bäst löser problemen vet de som är mest drabbade av dem. Tid är pengar. När man själv tar ansvaret för sin tid gör man det bästa möjliga av den.

Fördelar med privat omsorg

Ett privat system är överlägset i *flexibilitet*. I och med att privata barnomsorgsföretag snabbt kan ändra struktur och profil, undviker man problem med onödig långtidsplanering för hela kommunens barnomsorg. Små privata barnomsorgsföretag kan koncentrera sig på små lokala nischer och marknadssegment, utifrån realistiska bedömningar av bl a kostnader och konkurrens.

Ett privat system skulle avsevärt kunna öka *valfriheten*, både vad gäller struktur och uppfostran. En förväntad generell utvecklingstendens i strukturen skulle vara mindre enheter, där barnen inte riskerar att komma i skymundan i mängden.

Ett privat system skulle bli mer *effektivt* och *obyråkratiskt*. Beslut av föreståndare och/eller anställda om aktiviteter skulle ske snabbare och lättare. Fler aktiviteter skulle bli genomförda, därför att man skulle slippa ifrån krångliga regler.

Det privata alternativet skulle också bli mycket *billigare* och mer resurssparande.

Nuläget

Dagis och fritids i Lidingö har drabbats av både rättor och löss. Sådana händelser är alltid lättare att tackla och förebygga vid mindre enheter. Många avdelningar i Lidingö har idag upp till 20 barn.

Hygienen är på många ställen bristfällig. Det kan vara svårt att se till att alla tvättar sina händer innan de äter, eller att de borstar sina tänder. Också detta kan förbättras med mindre enheter.

Mat kastas. Vad som skall ätas planeras centralt, och man får ofta för mycket av något och för litet av något annat. På ett ställe äter barnen gärna korv, på ett annat hellre ost. Privata inköp skulle lösa problemet.

På vissa ställen springer kommunalanställda städerskor omkring med dammsugare den tid på dagen när barnen behöver få lite lugn.

Inköp av nödvändiga saker kräver krångliga byråkratiska processer. Ibland kan det gå månader innan man får det som är beställt ibland mer än ett år.

Det finns privat barnomsorg ordnad i Stockholmsområdet, som bedrivs avsevärt billigare och effektivare. Kontakten med barnens föräldrar är i dessa fall bättre. I USA finns daghemskedjor som drivs med vinst. En av de största, Kindercare, har 80.000 barn och drivs med lysande resultat. Företaget är noterat på den s k OTC-listan och har varit en god placering för ägarerna.

Konklusion

Min mening är i ett nötskal att kommunala fritidshem och daghem borde avskaffas. För allas bästa. För ungarnas, föräldrarnas, "barnomsorgsarbetarnas" och skattebetalarnas bästa. Bort med alla krångliga regler på barnomsorgsområdet — fram för fri etablering.

Uppfostran

Till slut några ord om hur vi skall uppfostra barnen. Skall de t ex ha religionsundervisning på dagis? Somliga tycker så. Skall de "freds"fostras? Det sistnämnda gäller ju redan skolundervisningen. Skall de lära allt om samlag och erotik så tidigt som möjligt? Somliga fritidshem låter ungarna läsa "konst-

riktiva porrböcker". Skall de anställda få ha rockslagsmärken med vänsteråsikter (inte alls ovanligt)? Skall barnen läsa vänsterlitteratur som Kamratposten eller Gerillaserien? En del bokförlag, som t ex Rabén & Sjögren (ägs av Konsum), förlaget Arbetarkultur (ägs av vpk) har specialiserat sig på skönlitterära barnböcker med vänsteråsikter.

Varför inte ge större valfrihet när det gäller uppfostran? Privat verksamhet ger föräldrarna större inflytande också här. Om jag drev ett privat fritidshem i Lidingö och föräldrarna själva kunde välja var de ville ha sina barn skulle det bli ett fritidshem utan porr, "freds"påverkan, kollektiv bestraffning och vänsterlitteratur. Ungarna skulle däremot lära sig vad dmeokrati är, och vilka länder som är och inte är demokratiska. Pojkarna skulle få leka med krigsleksaker så mycket de ville, för att så småningom bli försvarsvänliga och duktiga svenska soldater. De flesta småpojkar älskar faktiskt att leka krigs- eller cowboy-lekar. Varför skall man ta ifrån dem en av de naturligaste och finaste instinkterna som finns — att försvara sig själva, sin egendom, sin familj och sitt territorium (fosterland i vidare betydelse)? Också barn behöver valfrihet för att utvecklas harmoniskt.

Ett gäng barn vid ett av fritidshemmen på Lidingö. Skulle de inte trivas bättre om fritidshemmen drevs i privat regi? De skulle i alla fall ha en chans att slippa porrböcker och gerillaserier.

Lidingöbilagan har i sin helhet sammanställts av Filip Lundberg.

UTLANDS-NYTT

Spanjor i Castros fångelser

Bland de tiotusentals politiska fångarna på Kuba finns en Spanien-född revolutionskommendant.

Eloy Gutiérrez de Menoyo har sedan 1965 sonat sin dom på 55 år. Gutiérrez var bland de främsta under revolutionen mot Batista och hedrades med titeln *commandante*. Men Gutiérrez, vars far tillhörde grundarna av det spanska socialistpartiet, blev efter revolutionen mer och mer missnöjd med den kommunistiska och prosovjjetiska vändning som revolutionen tog. 1961 grep han åter till väpnad kamp. Den gången mot Castro-diktaturen. Senare samma år lämnade han Kuba tillsammans med en del medarbetare. Fyra år senare kom han tillbaka — med planer på att starta en guerillarörelse. Gutiérrez avslöjades emellertid redan vid sin ankomst och arresterades.

Gutiérrez tillstånd idag är mycket dåligt. Hans ena öga är praktiskt taget blint, efter otaliga slag. Kubanska myndigheter hävdar att Gutiérrez hälsotillstånd är bra. Krav från familjen i Spanien om att få besked om honom avslås emellertid.

Eloy Gutiérrez de Menoyo är idag 49 år och sitter i det beryktade Boniato-fängelset, där också poeten Armando Valladares var fängslad.

Joachim Bamrud

Yves Montand

Sångaren och filmstjärnan Yves Montand har i Frankrike länge varit känd som kommunist. Men nu har han med besked kommit på bättre tankar. "Jag har slutligen insett Gulags fasor" säger Montand. Han började tvivla på sina egna kommunistiska idéer när han läste Solzjenitsyns Gulag-arkipelagen, en skrift som i Frankrike haft större genomslagskraft bland de intellektuella än i de flesta andra länder. Invasionen av Afghanistan, händelserna i Polen och nedskjutningen av det sydkoreanska passagerarplanet har fått Montand att definitivt ändra ståndpunkt. "Vi måste vakna upp. Vi måste försvara oss. Det är fråga om att överleva" säger han.

Han har också tagit upp "freds" rörelsens verksamhet i Väst. I en tysk TV-intervju sa han följande:

"Jag ska ge ett aktuellt exempel /om fredsdemonstranterna/. Det var samma historia med atombomben på femtiofötet. Vi kämpade då, vi gick från dörr till dörr. Vi vädjade ihärdigt: 'Jag har bara en önskan: bevara freden! Och för att bevara freden måste man förbjuda atombomben'. Sovjet hade då inga atombomber. Men när Sovjet fick

atombomber försvann de fredsdemonstranter som ville förbjuda atombomben. Idag vill man fördöma Pershing-robotarna; i TV har vi sett alla dessa demonstrationer. Och jag säger mig att det verkligen är märkligt. Även om det är känt att SS-20 sedan fem eller sex år är utplacerade, och att det räcker med en enda SS-20 för att förinta en stad som Lille eller München, så har detta förhållande inte berört vare sig fackföreningar, intellektuella eller politiker. Vi har inte organiserat några protestdemonstrationer. Vi har inte sagt 'Vi vill inte ha några robotar riktade mot Västeuropa'."

En aktuell opinionsundersökning visar att Yves Montand skulle få 18 procent av rösterna om han ställde upp i ett presidentval. När han själv fick frågan om han skulle vara intresserad av att följa Ronald Reagan i spåren tog han avstånd från tanken med orden: "Skillnaden mellan mig och Ronald Reagan är att han var inget vidare som skådespelare, så han måste hitta andra uppgifter. Det behöver inte jag."

Kapitalismen gör underverk

Det sovjetiska jordbruket hade inte sitt sedvanliga katastrofår 1983. Skörden låg visserligen långt under planmålet på 239 miljoner ton, men den nådde nästan 200 miljoner ton, vilket var det bästa resultatet sedan 1978.

Ryssland och Ukraina har i århundraden

Kapitalistiska principer i Sovjets jordbruk ger snabba resultat.

varit Europas kornbodar, men sedan en socialistisk produktionsordning infördes har det ena bakslaget efter det andra kommit på jordbruksområdet. Och de områden som en gång försörjde Centraleuropa med spannmål förmår idag inte ens försörja det egna landets befolkning.

Men 1983 gick det alltså lite bättre. Vädet är en delförklaring, men långtifrån den viktigaste. I smyg har det nämligen genomförts viktiga reformer i kapitalistisk riktning i det sovjetiska jordbruket. Reformerna som medfört positiva resultat för produktionen.

Ett viktigt inslag i det nya systemet är så kallat "lagkontrakt". Fasta arbetstider och fasta löner försvinner och ersätts av kontrakt mellan jordbruksföretagen (statliga sovkosser) och "brigader" eller "lag". Kontraktet innebär att gruppen — som ofta är så liten som sex personer — åtar sig att odla en viss yta, eller sköta ett visst antal kreatur. Sovkosen tillhandahåller maskiner och konstgödning. Om gruppen får kontraktet skall den leverera en viss mängd färdiga produkter till sovkosen, men överskottet kan säljas på den öppna marknaden. Och vinsten delas mellan gruppens medlemmar.

De som inte lyckas få något kontrakt med företagsledningen kan fortsätta som tidigare som anställda med fast lön.

Pravda hävdar att systemet har lett till fantastiska produktionsstegringar, och det är säkert riktigt. Alla steg i riktning mot en mer kapitalistisk produktionsordning måste vara ett steg i rätt riktning för det urmodiga sovjetiska jordbruket. Som exempel nämner Pravda en sovkos där sex traktorförare nu utför samma arbete som tidigare sköttes av femton. Men för att komma upp i västerländsk produktivitet behövs ännu större effektivitetsförbättringar! I slutet av 1984 räknar man med att det nya systemet skall vara infört i hela Sovjetunionen.

Huvudansvarig för det nya systemet är Michail Gorbatjev, en av de personer som har tippats som efterträdare till Jurij Andropov.

Grenada igen

I samband med den multinationella amerikanska styrkans invasion av Grenada blev rubrikerna stora i pressen. Protesterna haglade mot USA från vänsterpolitiker runt om i världen, naturligtvis inklusive Olof Palme och Lennart Bodström. Protesterna tystnade dock snabbt sedan journalister släppts in på Grenada och kunnat konstatera att invasionsstyrkan hälsats som en befriare av en samstämmig befolkning, och att den senare har dragits tillbaka. Med löfte om fria val inom ett år.

Ytterligare uppgifter om vad som händer under Maurice Bishops vänsterregim på Grenada har nu börjat komma fram —

naturligtvis utan att uppmärksammas i större utsträckning. Det är nämligen uppgifter som inte är smickrande för dem som backade upp Bishop.

Folkets revolutionsarmé på Grenada hade helt tagit över polisens uppgifter. Och man genomförde politiska fängslanden och avrättningar. Men Revolutionsarmén tog också hand om den grenadiska statens kassakista. Varje månad hämtade man en större summa kontanter från finansdepartementet, och uppgav att det var lön till soldaterna. Men det gavs aldrig några uppgifter om hur pengarna fördelades, eller ens hur många soldater som fanns. Saken har avslöjats av Grenadas guvernör Paul Scoon, som den 9 december förklarade varför statens kassakista var helt tom. En annan bidragande förklaring var att medlemmar i Bishops regering tagit ut stora "förskott" som inte närmare förklarats.

Inför hockey-VM

Marian Stastny, en av de tre tjeckiska ishockeybröder som hoppade av i Väst häromåret, har framträtt med en intervju i den schweiziska tidningen Sport Zürich. Han går till rätta med det sk amatörinslaget i tjeckoslovakisk ishockey. Stastny spelade i klubblaget Slovan Bratislava, förutom i landslaget. Han berättar att hela Slovan Bratislavs lag stod på ett stort kemiföretags lönelista, utan att göra ett handtag på företaget. Kemiföretaget ordnade också lägenheter och annat som kan förväntas av en god arbetsgivare i ett land där kontakter och mygel är avgörande för levnadsvillkoren.

I praktiken fungerade det som i mitt nya lag, Quebec Nordiques, där en stor ölfirma står för kostnaderna, säger Marian Stastny.

Alla tre bröderna trivs med sitt nya hemland. Men åtminstone Marian klagar på skatterna. För den som tjänar mer än 107.000 kanadensiska dollar (700.000 kronor) blir skatten hela 62%!

Vietnam konsoliderar invasionen

Vietnam, som för budgetåret 1983/84 beräknas få 643 milj kr i bistånd från Sverige, konsoliderar nu sina erövringar i Kambodja. Den tidigare kambodjanske regeringschefen prins Norodom Sihanouk berättar att ungefär 640.000 vietnameser har skickats till Kambodja för att ägna sig åt jordbruk och fiske. Det är fråga om nordvietnameser, som skall konsolidera de ställningar som byggts upp av den vietnamesiska krigsmakten under senare år.

Enligt Sihanouk rör det sig om partitrogna som är speciellt utbildade för ändamålet. De förses också med vapen och bosätter sig längs kusten, de viktigaste floderna och landsvägarna.

Norodom Sihanouk är formell ledare för

den koalition mellan de röda khmererna, nationalisterna och monarkisterna ("centristerna") som nu bekämpar regimen i Phnom Penh. Även Heng Samrin, ledare för de röda khmererna, har genom en deklaration genom den egna nyhetsbyrån SPK anklagat vietnameserna för att skicka civilbefolkning till landet för att stärka kontrollen. Enligt Samrin, som har andra politiska utgångspunkter än Sihanouk, rör det sig i stor utsträckning om tidigare invånare i Kambodja, som flydde under Lon Nols och Pol Pots tid.

De nyinflyttade vietnameserna organiseras i "brigader" av ungefär ett kompanis storlek. På tio familjer räknas mellan tio och tolv beväpnade män. De förses med vapen av typ AK-47 av sovjetisk tillverkning, men också sovjetiska k-pistar av typ RPD.

Nybyggarna — eller ockupanterna — placeras i noga utvalda områden, för att den strategiska effekten skall vara så stor som möjligt.

(ZeitBild, Bern)

UNESCO i kris

USA har hotat att dra tillbaka sitt ekonomiska stöd till FN:s kultur- och utbildningsorganisation UNESCO. USA står för en fjärdedel av organisationens kostnader. UNESCO har under ledning av Amadou Mahtar M'Bow utvecklats i totalitär riktning. Organisationen arbetar bl a för "ny ordning" på massmediaområdet, som skulle innebära slutet för den fria pressen (i de delar av världen där den finns), och ett ersättande av det fria ordet med pressmeddelanden från myndigheterna. Denna politik drivs i samförstånd mellan kommunistblocket och

tredje världen. Och Sverige tiger på sedvanligt sätt.

Sverige har annars uppmärksamats på ett sätt som är mycket märkligt för en sk kultur- och utbildningsorganisation. Mats Wilander tilldelades nyligen av M'Bow personligen ett pris för att han i finalen i franska mästerskapen 1982 vägrade att acceptera en poäng som han tilldelats av domaren. (The Economist, London)

Inga hundar eller katter

I Bulgarien har man, efter sovjetiskt mönster, bedrivit en utrotningskampanj mot hundar och katter. Anledningen till detta är att de, enligt det bulgariska kommunistpartiet, är "improduktiva och parasitiska och därför arbetarklassens fiender". Man beslöt därför att erbjuda skottpengar mot inlämnande av hundens eller kattens öron, och djuren användes sedan för tillverkning av påsar. Det var inga dåliga skottpengar, 12 leva, vilket motsvarar tre dagslöner. Befolkningens missnöje blev dock så stort, att man fick stoppa slakten. Istället instiftades två nya lagar: Hundar får inte vistas på allmän väg eller gata, och hundägare måste betala en årlig skatt på 100 leva (dvs ungefär en månadslön). Uppskattningsvis hann 300.000 hundar (även några ledarhundar för blinda) och ett ännu större antal katter skjutas. Även i Kina har en motsvarande kampanj bedrivits som resulterade i 400.000 dödade hundar i Peking.

Inte ens en katt kan alltså leva i ett kommunistiskt samhälle. (Christer Arkefors)

Nordkorea fortsätter terrorpolitiken

Den 9 oktober 1983 dödades 21 människor i ett bombattentat i Burmas huvudstad Rangoon. Dådet utfördes av en nordkoreansk kommandogrupp och syftade till att bringa Sydkoreas president Chun Doo Hwan, som då befann sig på statsbesök i Burma, om livet. Incidenten visar, att Nordkorea nu utsträckt sin krigföring mot grannen i söder till att omfatta även tredje lands territorium.

Rangoons folkdomstol dömde den 9 december de nordkoreanska officerarna major Zin Mo och kapten Kang Min-chul till döden för bombattentatet, som dödade 17 sydkoreanska regeringstjänstemän — varav fyra ministrar — och fyra burmeser. Domstolen inte endast fastslog officerarnas skuld, utan också att de arbetade på uppdrag av den nordkoreanska regeringen. Attentatsmännen hade bl a erhållit instruktioner och sprängämnen i en nordkoreansk ambassadtjänstemans bostad i Rangoon.

Händelsen i Rangoon illustrerar på ett drastiskt sätt den nordkoreanska politiken, som ända sedan de båda koreanska staterna bildades 1948 varit inriktad på våldshandlingar mot Sydkorea. Nordkoreanerna har dock varit engagerade på många håll i världen.

Provokationer

Redan innan bombdådet skuldbörda var fullständigt utredd tydde det mesta på, att Nordkorea stod bakom. Ingen annan politisk schattering än de nordkoreanska kommunisterna kunde rimligen ha varit ansvarig för handlingen vid Aung Sang-mausoléet, även kallat Martyrmausoléet, som krävde 21 människoliv. Den nordkoreanske presidenten Kim Il-sung deklarerade den 29 februari 1968: "Regeringsmakt kan vinnas bara genom vapen. Den mest positiva och avgörande av alla kampförmågor är den organiserade, våldsamma och väpnade nationella befrielsekampen."

Det första och allvarigaste nordkoreanska försöket att med våld underkasta sig Koreahalvöns sydliga del var Koreakriget 1950-53. Det inleddes av att nordkoreanska för-

band midsommaren 1950 trängde in i Sydkorea över gränsen längs 38:e breddgraden. De otillräckligt beväpnade sydkoreanska försvarsstyrkorna trängdes till en början tillbaka ända till ett område kring den sydliga hamnstaden Pusan.

Det var då Förenta Nationerna efter ett beslut i Generalförsamlingen sände trupper, som under befäl av general Douglas MacArthur på kort tid kunde driva tillbaka de nordkoreanska inkräktarna långt in på nordkoreanskt territorium. Så småningom stabiliserades frontlinjen vid 38:e breddgraden, och den 27 juli 1953 träffades ett vapenstillstånd som därefter givit den koreanska halvön en bräcklig, men dock form av fred.

I 30 års tid har emellertid denna fred gång efter annan äventyrats av nordkoreanska provokationer. Här följer några av de mest uppenbara exemplen på väpnad aktivitet direkt riktad mot söder.

24 augusti 1954: Två nordkoreanska agenter förklädda till sydkoreanska soldater trängde in i Chonangun-området i Chungchongnamdo-provinsen och mördade två personer ur lokalbefolkningen.

18 juli 1965: Fyra beväpnade nordkoreanska agenter tog sig fram till Songchu-parken

i huvudstaden Seouls norra utkanter — två dödades och två tillfångatogs.

5 och 13 september 1967: Två tåg sprängdes i luften vid Chosong-stationen och Unchong-stationen i Kyonggido-provinsen.

21 januari 1968: 31 kommando-soldater från den nordkoreanska 124:e enheten trängde in i Seoul, där 30 av dem dödades och en togs tillfångas 500 meter från presidentpalatset Chong Wa Dae. Raidens syfte var att döda dåvarande presidenten Park Chung Hee.

3 november 1968: En grupp om 120 guerillasoldater landsteg på den sydkoreanska östkusten i Ulchingun- och Samchokgun-områdena. De terroriserade området innan de oskadliggjordes av sydkoreanska försvarsstyrkor.

13 juni 1969: Ett 75-tons nordkoreanskt spionfartyg uppbringades under ett försök att landsätta agenter på Taehuksando-halvön utanför västkusten.

22 juni 1970: Tre agenter placerade en tidsinställd bomb vid ingången till den nationella begravningsplatsen i Seoul. Det var ett attentatsförsök riktat mot president Park och andra ledare som skulle besöka Den okände soldatens grav. En agent dödades

Som förste amerikanske president besökte Ronald Reagan hösten 1983 stilleståndslinjen mellan Nord- och Sydkorea.

Sörjande släktingar till de sydkoreaner som mördades av de nordkoreanska terroristerna i Rangoon i Burma.

när han var i färd med att rigga upp bomben.

17 september 1971: En grupp nordkoreanska guerillasoldater infiltrerade ett område i Kyonggido-provinsen och dödade därvid åtta och sårade 26 personer.

15 augusti 1974: Den nordkoreanske agenten Mun Se-kwang försökte med pistol skjuta president Park Chung Hee medan denne höll ett tal i Seoul på Koreas självständighetsdag. Park undkom oskadd, men hustrun dödades av en förlupen kula.

15 november 1974: En nordkoreansk invasionstunnel upptäcktes i den demilitariserade zonen åtta km nordöst om Korangpo, Kyonggido-provinsen. Två officerare — en från Republiken Korea och en från Förenta staterna — dödades under undersökningen av tunneln.

19 mars 1975: En andra nordkoreanskbyggd tunnel upptäcktes, denna gång 13 km nordöst om Chorwon i Kangwondo-provinsen.

10 maj 1977: Ett nordkoreanskt spionfartyg, maskerat som en fiskebåt, försökte landsätta agenter på en ö i Kyongsangnamdo-provinsen. När fartyget upptäcktes tog det till flykten och öppnade samtidigt eld mot den sydkoreanska kustbevakningen.

17 oktober 1978: En tredje nordkoreansk tunnel upptäcktes fyra km söder om Panmunjom i den demilitariserade zonen.

21 juli 1979: Ett nordkoreanskt spionfartyg sänktes under försök att landsätta agenter i Kyongsangnamdo-provinsen. Åtta nordkoreaner omkom.

1 december 1980: Tre nordkoreanska agenter som sökte ta sig i land i en miniubåt vid stranden utanför byn Michori i Kyongsangnamdo dödades. Under den eldstrid som följde på upptäckten sjönk farkosten.

4 december 1983: De båda nordkoreanska

agenterna Chun Chung-nam och Lee Sang-kyu tillfångatas sedan de släppts i land av ett nordkoreanskt fartyg nära Pusan. Agenterna greps iförda full dykarutrustning och tungt beväpnade — bl a med tjeckiska handeldvapen och belgiska pistoler med ljuddämpare. Deras moderskepp sänktes.

Subversion i system

Det sistnämnda subversionsförsöket skedde omkring två månader efter massakern i Rangoon och bekräftar den nordkoreanska terrorpolitiken mot söder. Det främsta syftet med aktioner av denna typ torde vara att skapa oro och instabilitet hos befolkningen i Republiken Korea, samtidigt som den sydkoreanska försvarsberedskapen prövas.

De händelser som här anförts tar bara upp provokationer som direkt riktats mot sydkoreanskt territorium och hotande sydkoreanska intressen. Därför omfattar inte listan yxmorden på två amerikanska officerare vid "Bron utan återvändo" i Panmunjom den 18 augusti 1976. Morden utfördes av ett tjugotal nordkoreanska gränsposter och äventyrade världsfreden. Det enda som faktiskt hindrade de nordkoreanska invasionsstyrkorna från att rulla in över gränsen var sannolikt den amerikanske presidenten Gerald Fords beslut att omedelbart försätta sina styrkor i Korea i högsta stridsberedskap.

Sommaren 1977 sköts vidare en amerikansk arméhelikopter ned över vad som uppgavs vara nordkoreanskt territorium, varvid hela besättningen dödades.

För att få fram en rättvisande bild av Nordkoreas politik är det nödvändigt att även studera landets förbindelser med nationer i Tredje världen. Nordkorea under president Kim Il-sung har satt den väpnade revolutionära subversionspolitiken i system

på ett sätt som möjligen endast överträffas av Sovjetunionen.

Bland de vapen som de amerikanska styrkorna fann när de anlände till det karibiska revolutionsfästet Grenada fanns sådana som kommit från Nordkorea. Landet har varit involverat i denna sorts verksamhet i halvtannat årtionde och tycks ha koncentrerat sig på Syd- och Centralamerika. Tex kan nämnas att nordkoreanerna öppnade en stor ambassad i Santiago de Chile när Salvador Allende installerades i presidentämbetet 1971.

Det uppges att nordkoreanerna här låtit revolutionärer från hela Latinamerika genomgå guerillaträning. I juni 1972 utvisades emellertid ett antal nordkoreanska agenter från Chile för att med ekonomiska medel ha stött regeringsfientlig guerilla.

Samtidigt som Nordkorea erbjuder guerillaträning åt vänsterkrafter från olika delar av världen undervisar de också i den nordkoreanska *Juche*-idén, den speciella variant av kommunismen som utarbetats av diktatorn Kim Il-sung.

"Befria södern"

Rent allmänt kan sägas att de nordkoreanska ledarna ser på sig själva som förgrundsgestalter i den världskommunistiska kampen mot "den nordamerikanska imperialismen". De tänker sig *Juche*-idén som en enande kommunistisk ideologi, främst då för folken i Tredje världen. Man kan också skönja ett annat syfte bakom den nordkoreanska politiken: genom hjälp till revolutionära kretsar runtom i världen strävar man efter att etablera vänligt inställda regeringar, som kan bistå i kampen för en enad Korea-halvö under Kim Il-sungs styre.

Det är naturligtvis fritt för envar att bedöma en sådan politik som orealistisk eller rent befängd med ett fanatiskt drag. Det sunda förnuftet pekar i den riktningen. Men de nordkoreanska ledarna, där också Kims son Kim Chung-il numera har en framträdande position, låter sig knappast vägledas av något sunt förnuft. De är besatta av tanken att "befria södern" och tvekar som vi sett ingalunda inför ohyggliga terrordåd. Och i takt med att Sydkorea på Nordkoreas bekostnad fortsätter att inhösta internationella framgångar av högt prestigevärde, är det troligt att nordkoreanerna kommer att bli ännu mer desperata.

Republiken Korea har under senare tid kunnat noteras för ett flertal propagandatriumfer: Seoul har fått förtroendet att arrangera de 24:e Olympiska spelen 1988; Asiens spelen 1986 ska också hållas i Seoul; i oktober 1983 höll Interparlamentariska Unionen (IPU) sin årliga kongress i den sydkoreanska huvudstaden; i maj 1984 besöker påven Johannes Paulus II Sydkorea.

Ett av de senaste nordkoreanska bakslagen var det misslyckade attentatsförsöket mot Sydkoreas president i Rangoon, vilket inte

Lovordad bok

bara fick Burma — en socialistisk stat — att avbryta alla förbindelser med Nordkorea, utan även allvarligt äventyrade landets renommé som Tredje världens räddare undan imperialismen. Ty vilket land kan hädanefter känna sig säkert på att Nordkorea inte kommer att använda just det som ett slagfält i mångfrontskriget mot Sydkorea?

Risk för angrepp

Burma var första anhalten på president Chuns planerade resa till i tur och ordning Indien, Sri Lanka, Australien, Nya Zeeland och Brunei. Genom attentatet inställdes resans vidare utsträckning.

Den 12-14 november besökte dock USA:s president Ronald Reagan planenligt Republiken Korea för överläggningar med Chun Doo Hwan. Reagan avlade som förste amerikanske president ett besök i Panmunjom vid 38:e breddgraden och lovade därvid fortsatt stöd till sin trogne vän i Ostasien. Bl a lovade Reagan att de amerikanska styrkornas kapacitet skulle förstärkas, vilket får ses som en följd av Rangoon-incidenten som utgjorde en talande illustration till Sydkoreas särskilda utsatthet.

Det står klart att risken för ett nordkoreanskt angrepp mot södern är stor. Kim Il-sungs aggressiva läggning synes alls inte ha avtagit, snarare tvärtom. Världen bör vara uppmärksam på att hans politik i värsta fall kan äventyra världsfreden.

Tommy Hansson

Läste partiprogrammet — dömdes till tre och ett halvt år

Ivan Ivanovitj Tjatjulin och Ivan Vladimirovitj Provotorov grävde 1961 ner det sovjetiska kommunistpartiets program i en sluten behållare. 1981 grävde de upp behållaren och anordnade högläsning ur programmet på gatorna i byn Pinerovka. De gjorde också jämförelser mellan programmets utfästelser och verkligheten.

Tre dagar efter högläsningen ur det kommunistiska partiets program arresterades de två och dömdes senare till tre och ett halvt års arbetsläger med sträng regim var.

(ZeitBild, Bern)

En klassiker

Burkes klassiker visar sig fortfarande ha mycket att säga politiskt och historiskt intresserade människor

1790 utkom en bok som skulle få stor betydelse för den politiska debatten de närmaste seklerna... Boken har betraktats som den moderna konservatismens bibel nummer ett

Falu-Kuriren

Det är inte många böcker som är läsvärda efter 192 år. Edmund Burkes klassiska skrift Reflektioner om franska revolutionen tillhör de få undantagen

Operation Skandinav

Förlaget och dess översättare Carl G Holm gör nu en väsentlig kulturinsats genom att i ärligen ge ut boken i Sverige. Dess intresse ökar ytterligare genom att den förses med förord av professor Gunnar Heckscher

Uppsala Nya Tidning

Detta är en gripande bok, nyttig och viktig för att förstå idékonservatismens ursprung och argument också idag

Nerikes Allehanda

Det är på många sätt en skarpsynt bok... Det är också en bok som betytt mycket för det politiska tänkandet

Vermlandslans Tidning

Viktig kampskrift äntligen översatt

Norrköpings Tidningar

Därför har bokförlaget Contra gjort en god gärning när man nu givit ut den första svenska översättningen någonsin av konservatismens grunddokument, Reflektioner om den franska revolutionen av Edmund Burke

Hälsandsposten

Ett kraftigt angrepp på och en skicklig analys av orsakerna till den franska revolutionen

Göteborgs-Posten

Onekligen är bokens huvudtes ännu brännande aktuell

Barometern

Den bitande ironin och de välformulerade formuleringarna gör läsningen spännande och omväxlande. Hela tiden får man klara ställningstaganden. Burke svävar aldrig på målet

Nya Wermlands-Tidningen

Boken är den politiska konservatismens ideologiska grundval. Tänk att det skulle till en löntagarfondsdebatt för att få den tillgänglig på svenska

Ny Dag

I höst har förlaget Contra, som specialiserat sig på antikommunistisk litteratur, vågat sig på en översättning. Det är ett mycket värdefullt initiativ, arbetets idéhistoriska roll är ju odiskutabel. Det har starkt influerat konservativ idédebatt Västeuropa över

Dagens Nyheter

Självfallet är det en kulturgärning att ge ut detta verk

Östgöta-Correspondenten

Burke räknas som den klassiska konservatismens portalfigur och den som vill kan onekligen se det som ett tidens tecken att hans bok ges ut på svenska just nu

Västerbottens Folkblad

Äntligen på svenska!... Det är ingen överdrift att påstå att den konservativa ideologi som växer fram under 1800-talet i Europa har hämtat en överväldigande del av sina argument och idéer från Burke... Det är utmärkt att boken nu finns tillgänglig på svenska

Burke

bör läsas både av hans nutida anhängare och bejakare

Expressen

Kongenialt översatt till god nusvenska... Tacksam blir man också över Gunnar Heckschers förord, som är fylligt, sakligt och nära anknyter till texten

Örebro-Kuriren

Tvivelstutan är det av värde att det finns en modern utgåva av Burkes berömda bok. Både i skolsammanhang och politikerkreter bör boken vara av intresse. Översättningen från engelska och latin är god

Bokrevy

Edmund Burkes "Reflektioner om franska revolutionen" har rönt stor uppskattning av en samlad svensk press. Här återger vi utdrag ur vad en del av tidningarna skrev.

Om Du inte har boken kan den rekvideras från Contra för 71:- plus porto. Contra, Box 6082, 102 32 Stockholm.

Svensk u-hjälp grov felsatsning

Svensk u-hjälp går till socialistiska länder och länder som ägnar sig åt militära äventyrligheter. U-hjälp till dessa länder främjar inte de fattiga ländernas folk, och rycker undan den moraliska grunden för en generös u-hjälp.

Beprovad erfarenhet i den utvecklade Västvärlden och i u-länderna visar att ett marknadsekonomiskt system, kapitalism om man så vill, är en förutsättning för en snabb ekonomisk tillväxt. Gång på gång har socialismen visat sin ineffektivitet.

Den som arbetar med målsättningen att Sverige skall få valuta för sina satsningar på u-hjälp, i form av en gynnsam ekonomisk utveckling och höjd levnadsstandard i de hjälpta länderna, bör ha all anledning att noga överväga det ekonomiska system som tillämpas i u-landet. Kommer u-hjälpen att bidra till ekonomisk utveckling, eller kommer den bara att hjälpa till att fylla igen de hål som skapas av att u-landet har ett i grunden felaktigt ekonomiskt system?

Kommer u-hjälpen att slukas av ett "svart hål" eller bidra till förbättrade levnadsvillkor för människor i de fattiga länderna?

Tyvär visar en granskning av den svenska u-hjälpens inriktning att den är koncentrerad till:

1. Länder med planekonomi och socialistisk samhällsskick.
2. Länder som förtrycker den egna befolkningen.
3. Länder som genom svensk u-hjälp frigör resurser för att föra krig mot delar av den egna befolkningen eller mot grannländerna.

Siffror avslöjar

Det är inte hela bilden av svensk u-hjälp, lyckligtvis. Men sammanfattningen är dessvärre i stora stycken korrekt.

Vi skall titta närmare på regeringens förslag till u-hjälp för budgetåret 1984/85, och se vart pengarna går. Först en tabell över anslagsförslagen:

Land	Anslag, milj kr
Angola	105
Bangladesh	145
Botswana	80
Etiopien	100
Guinea-Bissau	65
Indien	340
Kap Verde	45

Kenya	130
Laos	60
Lesotho	25
Mozambique	255
Nicaragua	75
Sri Lanka	210
Swaziland	5
Tanzania	460
Vietnam	365
Zambia	175
Zimbabwe	125
Övriga södra Afrika	160
Totalt	2955

Utöver de här nämnda beloppen tillkommer vad som går i u-hjälp via andra program och genom internationella organisationer. Sammanlagt rör sig u-hjälpen om 6.595 milj kr.

Vilka länder får hjälp?

Beträffande de länder som får svensk u-hjälp kan följande kommentarer göras.

Största beloppet går till *Tanzania*. Landet är en socialistisk diktatur, där diktatorn Julius Nyerere sedan lång tid har goda kontakter med socialdemokraterna i Sverige. Landet har under senare år haft stora militära styrkor i grannlandet Uganda. Där medverkade de till att störta den blodsbesudlade Idi Amin, men också till att störta två av dennes demokratiskt sinnade efterträdare och istället tvinga igenom att socialisten Milton Obote fick hand om ledningen av landet. I Tanzania råder en strikt planhushållning, vilket gör att många svenska biståndsarbetare miss-tröstar när plötsligt planmyndigheterna drar in tilldelning av råvaror, halvfabrikat eller liknande, vilket gör att industriprojekt inte kan tas i drift, eller bara drivas med låg kapacitet.

Tanzania tillhör de u-länder som fått mest u-hjälp per invånare under de senaste 10-15 åren. Men levnadsstandarden i landet har *sjunkit*, på grund av det ineffektiva ekonomiska systemet och den dogmatiska socialismen. Det är desto mer anmärkningsvärt eftersom Tanzania är bördigt och alls inte

överbefolkat. I utrikesdepartementets egen redovisning av den ekonomiska utvecklingen i landet heter det att "kapacitetsutnyttjandet /i basindustrin/ uppgår till mellan 25 och 35%". Ett skrämmande exempel på slöseri alltså. Sverige är den störste biståndsgivaren till Tanzania. Bl a satsas stora summor på pappersbruket Mufindi, en motsvarighet till Bai Bang i Vietnam.

Tittar man i sammanställningen över anslagen 1984/85 blir *Vietnam* den näst störste u-hjälpsmottagaren. Men det är en sanning med modifikation. I själva verket kan man räkna med att Vietnam blir den störste u-hjälpsmottagaren av alla, eftersom en stor del av tidigare anslagna medel ännu inte kunnat utnyttjas. För 1983/84 har således planerats utbetalningar på 643 milj kr. Vietnam är en av jordens mest hårda och hälsynslösa kommunistiska diktaturer. Landet har ockuperat grannlandet Kambodja, och håller truppstyrkor som uppgår till långt över 100.000 man i grannlandet. Medel till detta kostsamma imperialistiska äventyr skapas bland annat genom svensk u-hjälp. Vietnamesiska soldater finns även i Laos.

Ekonomi är så illa skött i Vietnam att BNP per invånare (enligt svenska utrikesdepartementets redovisning) har minskat under 1970-talets senare år. Dvs efter Vietnam-krigets slut, då det borde funnits alla möjligheter för en snabb ekonomisk återhämtning. 1981 gick 96% av exporten till att betala räntor och amorteringar på lån, till största delen till Sovjet-blocket, som alltså effektivt suger ut sin allierade. Sverige står för ungefär en fjärdedel av det samlade biståndet till Vietnam (östblocket oräknat).

På tredje plats i listan över svenska biståndsmottagare hittar vi ett något avvikande land, *Indien*. En av de tre demokratierna som får stöd (de andra är Botswana och Sri Lanka). Och ett land som inte ägnat sig åt militära övergrepp mot grannländerna på flera år.

Den indiska ekonomin kännetecknas dock i mycket av socialistisk planeringsöver. Något som allvarligt hämmat den ekonomiska tillväxten. Indien har en för u-länder unikt välutbildad befolkning, men många av de högutbildade akademikerna sysselsätts i den improduktiva planbyråkratin.

Övergår vi så till nummer fyra på listan över svenska biståndsmottagare känns bilden bättre igen. Det är fråga om *Mozambique*.

Landet är en stenhård kommunistisk diktatur, väl inordnad i det sovjetiska blocket. Från Sverige kommer 255 milj kr. Stora resurser satsas på att bekämpa den demokratiska befrielse-rörelsen RNM (som vi tidigare utförligt berättat om i *Contra*). I utrikesdepartementets beskrivning av läget i Mozambique kallas RNM nedlåtande "rebellrörelse", medan kommunistiska grupper i grannskapet, som ANC och SWAPO, kallas "befrielse-rörelser". Sverige har hittills satsat 1,2 miljarder kronor åt Mozambique, och är därmed landets största biståndsgivare. Genom att regimen inte har kontroll över det egna landet har man inte kunnat ägna sig åt militära äventyrligheter i grannländerna. Men som flertalet andra svenska u-hjälpsmottagare satsas en oproportionerligt stor del av resurserna på krigsmakten — med vapen från sovjetblocket. En del av SIDA:s bistånd kanaliseras via Socialdemokratiska kvinnoförbundet som backar upp diktaturens egen kvinnoorganisation OMM.

På femte plats i förteckningen över biståndsmottagare kommer det som vid en yttlig granskning kan verka vara den största överraskningen i samlingen. *Sri Lanka* får 210 milj kr. Sri Lanka är en demokrati och för en utpräglat kapitalistisk politik. Den ekonomiska tillväxten har också varit god, 6,5% per år i BNP-ökning sedan den tidigare socialistiska regeringen förlorat makten 1975. Hur kan det komma sig att Sverige ger bistånd till ett sådant land? Förklaringen finns att söka hos den borgerliga regeringen. 1982 ingicks nämligen ett avtal om stöd till kraftverksbygget i Kotmale. 190 av de 210 miljonerna i bistånd går till detta enda projekt. Och det kommer att fortsätta åtskilliga år framöver.

Bland övriga större mottagare av svenskt bistånd finns *Angola*, kommunistisk diktatur av hårdaste slag, nära knuten till Sovjetblocket. Mer än 20.000 kubanska ockupationssoldater, åtskilliga östtyska och sovjetiska militära rådgivare. Regimen som blivit alltmer isolerad för krig mot befrielse-rörelsen UNITA, som kontrollerar de södra delarna av landet. Den angolanska krigsmakten satsar också på offensiva operationer mot Namibia. Det svenska biståndet har hittills uppgått till nära en halv miljard kronor. En hel del av pengarna har använts till inköp av lastbilar från Scania och Volvo. I den utsträckning de används (många är magasinerade eller står obrukbara på grund av mindre tekniska fel) spelar de en viktig roll i kriget mot befrielse-rörelsen. Sverige svarar för mellan en fjärdedel och en tredjedel av biståndet till Angola (östblocket oräknat). En del av biståndet går via Svenska Kvinnors Vänsterförbund (vpk:s kvinnoförbund).

Även i *Etiopien* pågår inbördeskrig. Den marxistiska diktaturregimen i Addis Abeba backas upp av kubanska trupper och sovje-

tiska och östtyska militära rådgivare. Den dogmatiska regimen har särskilt hårt agerat mot kyrkan, som i Etiopien i decennier har kunnat räkna med svenskt stöd och nära kontakter med sina svenska trosbröder.

Guinea-Bissau och *Kap Verde* är två portugisisk-talande länder som är väl jämförbara med Vietnam när det gäller skärpan i förtrycket och dogmatismen i den ekonomiska politiken. Det svenska stödet är i kronor räknat inte så stort, men befolkningen är inte heller särskilt stor. Guinea-Bissau får 80 kronor per invånare och år, medan Kap Verde får 133 kronor per invånare och år i svenskt bistånd. Kap Verde är på väg att bli en av Sovjets viktigaste marina stöddepunkter i Västafrika. Sveriges u-hjälp hjälper till att backa upp de sovjetiska intressena i regionen.

Laos är en satellit till Vietnam, kännetecknat av samma dogmatiska politik, men ekonomiskt sett ännu mer efterblivet. Landet hyser en stor mängd vietnamesiska trupper.

Nicaragua tillhör de nya stjärnskotten på den svenska biståndshimlen. För några år sedan fick inte landet något svenskt bistånd alls. Men sedan Somozas diktatur (som bara ägnade sig åt att förtrycka den egna befolkningen) störtades, och ersattes av sandinist-regimen har Sverige byggt upp ett biståndsprogram, som nu är uppe i 75 milj kr per år. Nicaragua har på kort tid byggt upp Centralamerikas starkaste krigsmakt (med starkt kubanskt stöd), och levererar vapen i stor mängd till rebeller i grannländer som El Salvador. Ekonomin har socialiserats, med lätt förståeligt negativt resultat för levnadsstandarden. Indianbefolkningen längs Atlantkusten, misquitos, sumas och ramas, har utsatts för en fornlig folkmoordspolitik. Hård censur har införts, och landet fungerar i allt väsentligt som en sovjetisk och kubansk satellit.

Bland de svenska biståndsprojekten finns ett "skatteprojekt". De stackars nicaraguanerna skall begåvas med svenskinspirerad skatteuppbörd, bl a införande av personnummer. Sådant ingår också i den svenska biståndsbudgeten.

Det finns också länder som inte står på det officiella biståndsprogrammet, som ändå får betydande belopp via andra program. De borgerliga lyckades under sin regeringstid avveckla biståndet till Kuba. Den mest utpräglade representanten för den nya formen av imperialism i Tredje världen. Socialdemokraterna har inte återfört Kuba som biståndsmottagare. Men via olika specialprogram fick Kuba ändå ett bistånd på 12,6 milj kr under budgetåret 1982/83.

160 milj kr går till vad som kallas "humanitärt stöd" till organisationer i södra Afrika. Mest pengar får SWAPO och ANC, kommunistiska rörelser som försöker lägga under sig Namibia respektive Sydafrika. Häromåret

bröt sig de demokratiska krafterna inom SWAPO (många av dem bosatta i Sverige) ur SWAPO och bildade en riktig befrielseorganisation. Den får naturligtvis inte något stöd. Inte heller får de demokratiskt sinnade motståndarna till apartheid i Sydafrika något bistånd genom detta anslag.

Imperialism och socialism

Sverige stödjer genom sin u-hjälp systematiskt Sovjets och Kubas imperialistiska strävanden. Vårt land underlättar för dessa stater att tvinga på sina klientländer det egna ineffektiva ekonomiska systemet. Sverige stödjer också i övrigt socialistiska diktaturer. På dessa slösas 1984/85 bort 1,7 miljarder kronor. Det är bara undantagsvis som kapitalistiskt orienterade länder (Kenya och Sri Lanka är de främsta exemplen) får bistånd.

Ändå visar erfarenheten att det är just de kapitalistiskt orienterade länderna som har utvecklingsmöjligheter. Det borde vara ett rimligt krav från Sverige att mottagarländerna har ett ekonomiskt system som inte innebär att biståndsmedlen är bortkastade. Men nu verkar det snarare vara tvärtom. Ju sämre ekonomiskt system, desto större bistånd.

Runt om i världen kan man se exempel på framgångsrika u-länder (ibland f d u-länder), som satsat på en uttalat kapitalistisk lösning. Taiwan, Singapore, Malaysia, Kenya, Elfenbenskusten osv. Även dessa drabbas ibland av tillfälliga bakslag, men sett över en längre period kan det inte råda något som helst tvivel om vilket system som ger befolkningen de snabbaste framstegen.

Behoven i Tredje världen är omätliga, det finns knappast någon anledning för Sverige att satsa sina begränsade u-hjälpsresurser där de inte kan göra god nytta. Och där de används för att indirekt finansiera militära äventyrligheter.

Carl G. Holm

Fredsrörelsen i Moskvans ledband

De sovjetiska ledarna har årtionde efter årtionde talat om fredens nödvändighet och behovet av nedrustning. Samtidigt har Sovjet byggt upp världshistoriens mest potenta krigsmaskineri och på område efter område övertrumpat USA. Detta dubbelspel kompletteras av Moskvans styrning av fredsrörelsen i Väst, vilken är ämnad att fungera som en pro-sovjetisk armé i fiendeläget.

Det finns övertygande bevis för kopplingen mellan Moskva och den västliga sk fredsrörelsen. I boken *The Soviet Peace Offensive* (1982) dokumenterar John Reese den sovjetiska ingenjörsvksamheten bakom opinionen för fred, vilken ytterst syftar till att destabilisera den västliga försvarsberedskapen. Ett ledande verktyg i denna verksamhet har varit och är Världsfredsrådet, startat 1950 och Moskvans mest betydande frontorganisation. Dess första Stockholmsappell krävde ett absolut stopp för atombomben vid en tidpunkt, då Sovjetunionens kärnvapenpotential var klart underlägsen Förenta staternas.

1975 betonade Världsfredsrådet i "en ny Stockholmsappell" vikten av att använda vetenskapsmän i västvärlden för nedrustnings sak. Det inledande mötet i denna strävan hölls i Moskva i juli 1975. Dåvarande partichefen Brezjnev sände ett telegram där han efterlyste "praktiska ansträngningar" för att "politisk avspänning skulle kompletteras med militär avspänning". John Reese konstaterar att Världsfredsrådet sedan sin stora kongress i Sofia i Bulgarien i september 1980 lett nedrustningsprotester både i USA och övriga NATO-länder. Reese:

"Världsfredsrådets uttalade mål är att mobilisera allmänna påtryckningsåtgärder i syfte att hindra NATO:s slagfältsvapen... och planerna på att modernisera NATO:s pansarvärnsförmåga."

Utländska agenter

En förstahandsuppgift för sovjetinriktade krafter är givetvis att undergräva USA:s

vilja och förmåga att försvara sig. Därför är opinionen i Förenta staterna en viktig måltavla. Att allmänna protester under vissa betingelser kan tvinga den amerikanska regeringen att ändra sin politik har tidigare övertygande dokumenterats under Vietnamkrigets dagar, vilket bör vara en inspiration för Moskva.

President Ronald Reagan förklarade på en presskonferens i november 1982 att "utländska agenter" har bidragit till att "instifta" rörelsen för frysning av kärnvapen i USA. Pressen var delvis starkt kritisk mot Reagans påstående, som emellertid måste betecknas som fullt korrekt av alla som känner till hur moskvastyrda intressen arbetar. Den 23 februari 1981 talade Leonid Brezjnev till den 26:e kommunistiska partikongressen i Sovjet och krävde då officiellt en kärnvapenfrysning. Den 20 mars 1981, alltså mindre än en månad efter sovjetpresidentens tal, sammankallades den första nationella strategikonferensen för den Amerikanska Frysningskampanjen vid Georgetown-universitetet på den amerikanska östkusten. Bland dem som talade till mötet fanns KGB-agenterna Oleg Bogdanov och Jurij Kornilov.

Det finns många bevis på denna tvivelaktiga länk mellan Moskva och fredsrörelsen. NATO:s förre generalsekreterare Joseph Luns sade den 19 november 1982 att underrettsrapporter han fått i sin hand klart visade, att Sovjetunionen stödde anti-kärnvapengrupper i Västerlandet. Detta skedde, enligt Luns, både med ekonomiska och ideologiska medel. Västtysklands förbundskansler Helmut Kohl hör också till dem som påtalat Moskvans inflytande över fredsrörelsen: Han har konstaterat, att en av huvudingredienserna i den västtyska fredsrörelsen är "de som i grunden handlar å Sovjetunionens vägnar. Deras slagord 'Ami (amerikaner) go home', deras ständiga kritik av amerikanerna, deras mycket ensidiga moraliska omdömen, och deras allmänna ansträngningar att vilseleda människor avslöjar Kremli-experternas förföriska konst. Men dessa ansträngningar kommer inte att bli framgångsrika."

Blåkopia i Moskva

Mycket graverande för Moskva var en händelse i Danmark i oktober 1981, då den

danska regeringen utvisade andresekreteraren vid sovjetiska ambassaden i Köpenhamn, Vladimir Merkulov, för att denne hade betalat danske författaren Herlov Petersen 2.000 dollar för att han skulle köpa annonsplatser i tidningarna till förmån för "en kärnvapenfri zon i Norden". Merkulov hade arbetat intimt samman med en dansk, kommunistisk frontorganisation.

Kort därefter utvisades förstesekreteraren vid sovjetambassaden i Oslo, Stanislav Tjebotok, för undergrävande verksamhet. Till Tjebotoks arbetsuppgifter hade hört att erbjuda pengar till norrmän som i norska tidningar skulle skriva insändare mot kärnvapen.

Tidigare hade på våren 1981 TASS-korrespondenten Vadim Leonov i Holland utvisats som KGB-agent — ryssen hade haft rollen att manipulera den holländska fredsrörelsen, vilket han också skröt vitt och brett om i berusat tillstånd. Den ledande holländska tidningen *De Telegraaf* hävdade den 22 juli 1981 att Leonov sagt: "Är det bekant att alla dessa välmående människor i Nederländerna dragits vid näsan? De tror att rörelsen mot neutronbomben och reaktionen mot kryssningsrobotarna och andra NATO-aktiviteter har växt fram ur ren idealism... Om bara dessa människor visste, hur allt detta sker i enlighet med en blåkopia i Moskva, hur de manipuleras av en liten grupp kommunistiska ideologer vilka får sina instruktioner via mig. Om Moskva bestämmer att 50.000 demonstranter ska ut på gatorna i Holland, så kommer detta att ske."

Kommunistisk "fred"

En kort sammanfattning av de sovjetiska syftemålen kan göras efter dessa avslöjanden: de krafter som står i vägen för Moskvans strävan mot världsherravälde ska oskadliggöras. Opinionen i västerlandet är härvidlag ett mycket verksam och ett avsevärt billigare verktyg än militära åtgärder. Den sovjetiska politiken sådan den här beskrivits är en naturlig del i den östliga avspänningspolitiken, som ingalunda innebär att den Moskva-orienterade kommunismen sänker gard. Alldeles tvärtom: Moskvans globala positioner ska ständigt framflyttas tills fullständig "fred" har inträtt. Och denna fred har i sovjetiskt perspektiv inte kommit.

I Östtyskland förföljs de som bär rockslagsmärket "Svärd till plogbil" — ett ord som är hämtat ur profeten Mikas bok (kap 4:3). Den berömda statyn står utanför Tretjakov-galleriet i Moskva (!), med en avgjutning utanför FN i New York.

förrän kapitalismen i grunden besegrats och kommunismen har makten överallt. Först då är det fred.

Västtyskland är det näst USA kanske viktigaste målområdet för den östliga "freds"-offensiven. Den Tyska förbundsrepubliken har en strategisk nyckelroll i NATO-försvaret, varför den väsentligaste uppgiften för öst från början varit att förhindra effektuerandet av NATO:s s k dubbelbeslut: att placera ut 572 amerikanska robotar och parallellt med detta påbörja förhandlingar med Sovjet om en begränsning av de nukleära rustningarna i Europa. För dagen tycks det som hade den sovjetiska politiken misslyckats: robotarna har börjat placeras ut, varför ryssarna ensidigt avbrutit förhandlingarna med USA.

Men Moskva kommer säkert — med tillhjälp icke minst av Östtyskland — att fortsätta sitt tålmodiga undermineringsarbete i Västtyskland. Den västtyske parlamentarikern Hans Graf Huyn — författare till boken *Uppmarschen* (Contra förlag 1981) har specialiserat sig på Sovjetunionens makt-politik. Huyn hänvisar till den kommunistiske lärofadern Lenin, som slagit fast att pacifism ingalunda har någon plats i den kommunistiska ideologin. Den "demokratiska freden" är blott en borgerlig utopi, förklarar Lenin i sin skrift "Socialism och krig".

Liknande uttalanden från skilda delar av den kommunistiska fällan skulle kunna anföras i stor mängd. Här må endast konstateras, att de vänsterextrema teoretikerna inte talat för döva öron — således innehåller

den pacifistiska rörelsen i Västtyskland ett betydande militant element som bl a använder sig av väpnade angrepp på NATO-anläggningar i sin strävan efter "fred".

Moskvas centrala kanal i Förbundsrepubliken är DKP, det västtyska kommunistpartiet vilket leds av Herbert Mies. Partiets taktik är dock att arbeta genom frontorganisationer och icke partianslutna sympatisörer eller medlöpare för att på så vis synas utåt i "freds"arbetet så lite som möjligt. Ett par av fronterna är "Deutsche Friedensunion" (DFU) och "Kommittee für Frieden, Abrüstung und Zusammenarbeit" (KFAZ).

Illustert sällskap

Ett viktigt led i DKP:s strategi är "aktionsenhet" med socialdemokraterna, förklarar Huyn i tidskriften *Deutschland Magazin* (nr 7/1982). Men DKP:s arbete styrs ytterst från Östberlin och Sozialistische Einheitspartei Deutschlands (SED), vilket leds av ingen annan än östtyske ledaren Erich Honecker. Talrika sammanträffanden mellan funktionärer i de båda tyska partierna har lett fram till en väl utarbetad ramplan för samarbetet. Ett konkret uttryck för den kommunistiska enhetsstrategin var den stora Karl Marx-konferensen i Östberlin den 11 april 1983, där Honecker i sitt inledningsanförande till delegaterna bl a sade:

"Tillsammans förfogar den internationella arbetarrörelsen över en ansenlig fredspotential. På nytt bekräftar vi vår vilja att kamratligt räcka handen till alla nationalrevolutionära partier och befrielseströrelser, alla socialistiska

och socialdemokratiska partier (förf:s kursivering), yrkessammanslutningar och andra organisationer, så att denna potential fullt ska komma till uttryck."

Kongressen hade samlats till hundraårsminnet av Karl Marx' död och hade samlat deltagare från alla tänkbara partier och rörelser på den socialistiska kanten världen över. I detta illustra sällskap — tillsammans med Rolf Hagel från APK och Kenneth Kvist från vpk — fanns den svenske socialdemokraten Sven Ove Hansson. Det lilla moskvatrogna Arbetarepartiet Kommunisterna synes i Sverige fö spela en synnerligen aktiv roll för att påverka fredsrörelsen i Moskva-vänlig riktning. Svenska Dagbladet avslöjade den 21 december att en viss John Fridlund, initiativtagare till "Arbetsgruppen soldater mot kärnvapen", i själva verket är aktiv medlem i APK.

Sacharovs brev

Det bör understrykas, att man inom fredsrörelsen hittar många människor som på ideella grunder vill göra en insats för freden. Längtan efter fred är väl lika gammal som själva mänskligheten, ty människans motsägelsefulla natur har i alla tider skapat konflikter på alla plan. Men inte förrän under de senare decennierna har det uppstått möjligheter att förgöra hela den mänskliga civilisationen genom domedagslika kärnvapen.

Men en verklig fred kan inte nås enbart genom att kärnvapnen utplånas. Människans natur består och kommer — så länge inte grunderna för det motsägelsefulla mänskliga beteendet ändras, vilket är en andlig process — även kärnvapen förutan att ge upphov till krig och konflikter på konventionell nivå. Kärnvapnen har i realiteten fungerat på ett avskräckande sätt — i vetskap om de oerhörda konsekvenser deras användande skulle få, har stormakterna inte frestats till öppen konfrontation på snart fyra årtionden.

Avslutningsvis skall jag citera fredspris-tagaren Andrej Sacharov, som i ett utsmugglat brev från förvisningsorten Gorkij — publicerat i *Det Bästa* i november 1983 — vänder sig till den amerikanske fysikern Sidney Drell:

"För att den allmänna opinionen i västvärlden ska bedöma de globala problemen rätt, i synnerhet de som gäller strategisk jämvikt i fråga om både konventionella vapen och kärnvapen, behövs det ett mera objektivt synsätt — man måste ta den verkliga strategiska situationen i världen med i beräkningen. Pacifistkampanjerna mot utplaceringen av missiler i Europa är mycket betecknande. När fredsrörelsen opponerar sig mot NATO:s planer har de inte samtidigt framställt några krav på Sovjetunionen. Många av deltagarna bortser helt från förändringen i den strategiska jämvikten under 1970-talet — en förändring som har varit till Sovjetunionens förmån."

Tommy Hansson

Upptrappning i Baltikum

I Baltikum finns bl a ett femtiotal militärflygfält, och en halv miljon sovjetiska militärer. På en befolkning av enbart 7,4 miljoner. Är denna massiva militära uppladdning en del av de förtroendeskapande åtgärderna?

För en tid sedan publicerade jag boken *Sovjet hotar Sverige*, där jag beskriver hur de baltiska staterna militariserats. Sedan boken gavs ut har nya uppgifter tillkommit. Här skall jag redovisa några av dem.

I Estland bygger man nu minst två stora robotbatterier: på Dagö och i Suurupi på Estlands norra kust, nära Tallinn. SS-20-robotar har placerats ut på Tapa och på halvön Köpu (Dagö), i närheten av byn Lauka. Det påstås vara fråga om mobila uppskjutningsramper.

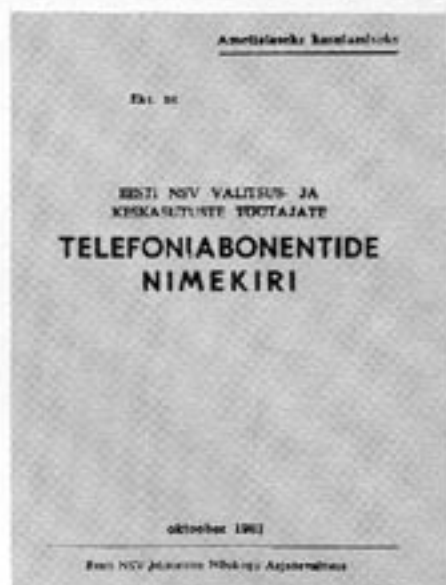
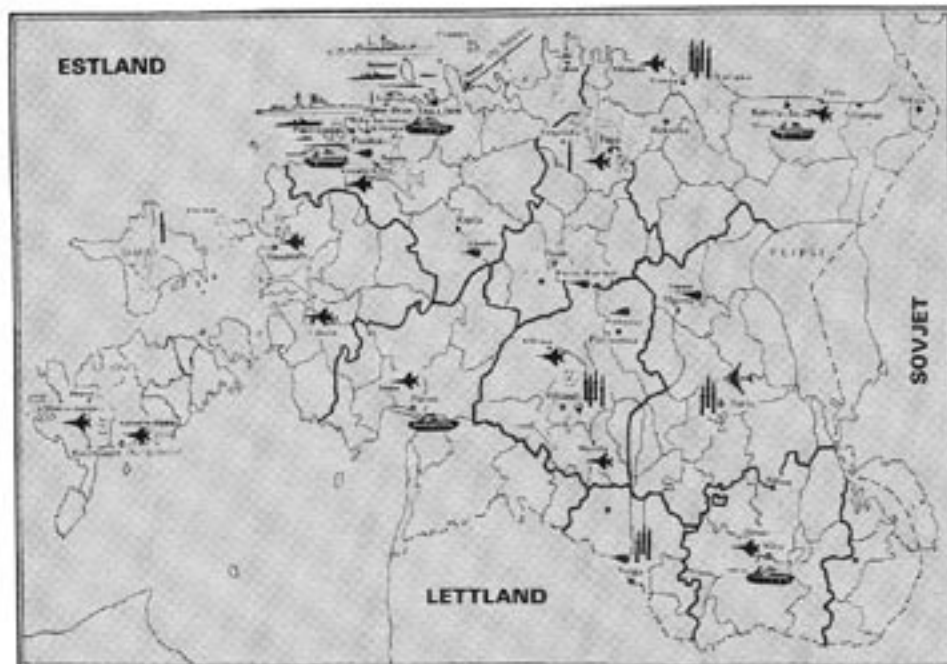
För ett år sedan byggdes en viktig bas vid sjön Mäeküla, omkring 30 km sydöst om staden Viljandi. Andra robotbaser ligger i närheten av Antsla, Kunda, Aegviidu, Tartu, Viljandi, Valga, Rakvere (alla i Estland); i närheten av Baldone, Bauska, Dundaga, Eleja, Jelgava, Līlāste, Madona, Olaine, Priekule, Ropaži, Sigulda, Skrunda, Talsi, Vainode, Valmiera, Ventspils (alla i Lettland); i närheten av Šiauliai (i Litauen) och även nära Tilsit (Sovjetisk) i Ostpreussen.

I Baltikum finns nu över 1.000 sovjetiska militära flygplan (enligt amerikanska upp-

gifter), och av dem är 120 strategiska bombplan av typerna Tu-16 och Tu-22 (enligt västtyska militäre experter). Där finns också stridsflygplan av typ Mig-21, Mig-27 och Mig-21H. I Baltikum finns tre flygdivisioner. Bara i Estland finns 28 flygfält, varav 20 är viktiga militära flygfält, och två militära flygfält av mindre betydelse. De militära flygfälten ligger i Vasalemma, Vällina-Jõesuu, Paldiski, Haapsalu (två), Lihula, på Ösel (två), Sauga, Valga, Tartu, Tapa, Viljandi, Kunda (Vainupea), Adavere, Mustla, Kohtla-Järve (Kahula), Tooma, Koigi-Nurmsi, Vöhma.

I Lettland finns det 22 viktiga militärflygfält: i närheten av Daugavpils, Dundaga, Ezere, Cecis, Jekabpils, Jelgava, Liepaja, Lielvarde, Bauska, Ogre, Pavilosta, Preiļi, Rezekne, Riga, Vainode, Ventspils, Tukums osv.

I Litauen finns 13 sovjetiska militärflygfält: i närheten av Kaunas, Klaipeda, Pabrade, Palanga, Šiauliai, Vilnius osv. Sammanlagt finns i Baltikum 55 viktiga militärflygfält. Varför så många? Bara i Tartu i Estland

Så här ser den styrande estniska elitens hemliga telefonkatalog ut.

finns 50 flygplan.

I pansarbaserna finns stridsvagnar av typ T-72, PT-76 och andra (BMP, MTW). Totalt har Sovjetunionen 50 amfibieenheter stationerade i Baltikum. De största pansarbaserna ligger i Paldiski, vid Kooga, Pärnu, Tallinn, Võru, Jõhvi (Kohtla-Järve) i Estland; vid Adaži och Dobeļe (Lettland) och vid Pabrade (Litauen).

I Contra kan vi nu även avslöja de hemliga telefonnumren till de militära befälhavarna på nio enheter i Tallinn i Estland: V. Abramov (444-119), F. Krobļov (445-236), V. Kirikov (556-940), J. Krylov (667-300), N. Lukasjenko (474-253), V. Ratjejenko (667-302), N. Zarin (422-130), S. Smirnov (667-304), A. Sokolov (425-734), L. Spirkin (särskilt hemligt) och V. Sinitsyn (topphemligt).

KGB:s speciella styrkor i Tallinn har följande ledning: generalöjtnant Karl Kortelainen, överstarna Venjamin Poryvkin (664-404), Adolf Torpan (664-405), Aleksander Ljaptsjichin (664-406), A. Eensalu (664-291), majorerna S. Nikejev (663-457), B. Naboka (664-302), N. Busjujev (664-767), H. Haus (664-767), A. Rauba (664-402), E. Pärn (664-434) osv.

Telefonnumren är hämtade ur en hemlig telefonkatalog för nomenklaturen (den styrande överklassen).

Totalt finns i Baltikum en halv miljon sovjetiska militärer, och därtill kommer deras familjemedlemmar. Det verkar vara för många för att "bara" övervaka kommunistregimen och försvara sina intressen inom området, där det bor endast 7,4 miljoner invånare (av dem är 32% eller 2,4 miljoner representanter för främmande nationer). Varför behöver Moskva så stora styrkor i de ockuperade baltiska staterna? Är närvaron en del av de "förtroendeskapande åtgärderna"?

Jüri Lina

Sovjetiska ockupations soldater i Estland

Tallinn-området

Flottister	5.000
Gränsbevakningstrupper	3.000
Specialenheter inom KGB	1.200
Inrikesministeriets trupper	1.300
Pansartrupper (Männiku, Odra-gatan, Liiva, Raudalu)	1.500
Hamnbevakningsstyrkor	500
Transporttrupper och mekaniserade förband	420
Järnvägstrupper	420
Minhamnen	420
Musik- och idrottsförband på Järve-Tondi	210
Arbetsbataljoner	3.000
Ingenjörförband	600
Lasnamäe-basen	210
Veskimetsa	100
Specialstyrkor i Rocca al Mare	300
Andra förband	1.500
Flottister m fl på Naissaar	5.000
Summa	24.680

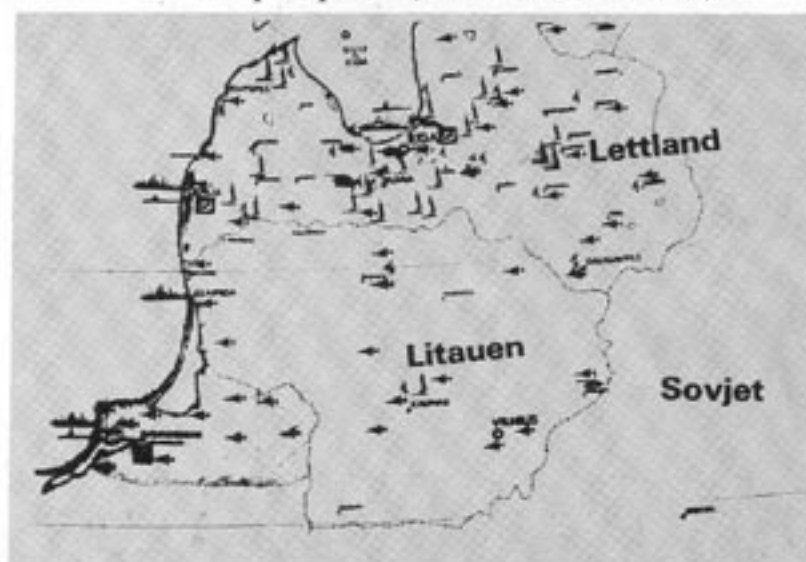
Andra områden

Klooga (pansar- o ingenjörstrupper)	2.200
Vasalemma (flygbas, cirka 20 plan)	1.500
Keila-Joa	600
Prangli-ön (gränsbevakning)	200
Pakri-öarna (gränsbevakning)	300

Vormsö (gränsbevakning)	100
Dagö (bevakning, robotbas)	3.000
Ösel (Dejevo vid Karujärve-sjön; bevaknings- och landsättningstrupper, piloter, specialstyrkor)	5.000
Andra öar (gränsbevakning)	1.000
Paldiski (flottister, marinsoldater, piloter pansartrupper, ingenjörförband, arbetsbataljoner, Spetsnaz m fl)	25.000
Vid Paldiski finns atomubåtar och andra krigsfartyg.	
Huapsalu (piloter m fl)	4.500
Pärnu-området (pansarförband, flygvapnet, transportenheter, arbetsbataljoner)	6.000
Lihula (flygbas)	1.000
Rummu (Vasalemma), bevakning	150
Aegviidu (robotbaser)	1.200
Kunda (robotbas, flygbas, gränsbevakning m fl)	2.000
Toila (gränsbevakning)	200
Letipea (gränsbevakning)	100
Narva (tekniska enheter)	1.000
Kohtla-Järve (pansar, artilleri, transportenheter, flygbas i Karhula m fl)	3.500
Sillamäe	1.000
Väina-Jõesuu (flygbas)	500
Loksa (gränsbevakning)	800
Tapu (signaltrupper, järnvägsbataljoner, flygbas m fl)	4.500
Suurupi (robotar)	200

Viljandi (luftlandsättning, attackflyg, mekaniserade förband)	3.500
Viljandi-området (robotbaser m fl)	1.200
Paide-området (ingenjörstrupper)	2.500
Rapla	300
Rakvere-området (robotar, tekniska enheter)	2.000
Kuusiku (flygbas)	500
Adavere (flygbas)	800
Koigi-Nurmsi (flygbas)	300
Mustla (flygbas)	420
Võhma (flygbas)	500
Tooma (flygbas)	420
Kaisvere-Vintsi (flygbas, på Ösel)	300
Sõmera-Karida (flygbas, på Ösel)	210
Sauga (flygbas)	600
Jõgeva-regionen (tekniska enheter)	1.000
Tartu-regionen (flygbas, arbetsbataljoner, signaltrupper, robotbatterier m fl) 50 flygplan.	9.000
Põlva-regionen	1.200
Võru-området (pansartrupper, artilleri flygvapnet, mekaniserade förband)	3.500
Valga-området (robotbatterier, flygbas m fl)	4.000
Summa utanför Tallinn	97.800
Summa i hela Estland	122.480

Jüri Linas bok "Sovjet hotar Sverige" kan rekvireras från Contra. Pris 35:- plus porto. (Se närmare sidan 10).

Mer om påveattentatet

En viktig ny bok sammanlänkar påvens tilltänkta mördare med bulgariska diplomater, knarksmugglare, vapensmugglare och terrorister.

Den komplott mot påven som ännu håller på att rullas upp innehåller en rad pseudonymer och bulvaner. Mycket av det har rapporterats i pressen i korta avsnitt, men Claire Sterlings bok *The Time of the Assassins* sammankopplar de olika rapporterna från olika länder, så att sammansvärjningens mönster blir klart.

I sin nya bok berättar Claire Sterling att den tilltänkta påvemördaren Mehmet Ali Agca bekant för en av sina medbrottslingar, Omer Mersan, som också smugglade knark. Mersan hade förbindelser med Abuzer Ugurlu, en turkisk Gudfader som opererade tillsammans med det bulgariska lastbilsföretaget Kintex — som uppenbarligen har en dubbel uppgift som hemlig underrättelseorganisation åt Sovjet, med smuggling av vapen, knark och andra förbjudna varor.

Ugurlus män har ofta falska pass och Mersan gav Agca hans falska turkiska pass.

Claire Sterling uppger att en annan turk som ägnade sig åt smuggling i samförstånd med bulgarerna, Bekir Celenk, indirekt via en mellanhand erbjöd Agca mer än en miljon dollar för att mörda påven.

Sterling citerar den konservativa dagstidningen *Le Quotidien de Paris* och en rapport från en avhoppad bulgarisk säkerhetsofficer. Avhopparen, överste X, förklarar att Bulgariens säkerhetstjänst spelade en förstarangs-

roll i den internationella terrorismen och när det gällde att destabilisera Turkiet, Iran och Grekland och när det gällde att leverera vapen till den våldsinriktade vänstern i Mellersta östern och bidra till den "moraliska, fysiska och finansiella degenereringen" av Väst genom att "pumpa in stora mängder heroin till Västeuropa", en medveten politik från Warszawa-pakten.

I Italien var Henri Arsan ledande knarkhandlare och Celenk var Arsans "högra hand" i en operation som i huvudsak styrdes från skyddat område i Sofia i Bulgarien och tillsammans med "Gudfadern" Ugurlu. Heroin för mer än 200 miljoner dollar återfanns på Arsans egendom när han arresterades. Sterling hävdar att maffian påstås plöja ned vinsterna på narkotikaförsäljningen i Europa och USA i vapen.

Angreppet mot påven genomfördes med aktivt bistånd av två bulgarer vid Bulgariens ambassad i Rom. De gav instruktioner till Agca.

Agca uppges ha haft en papperslapp med telefonnumren till Bulgariens ambassad, landets konsulat, till flygbolaget Balkanair och det hemliga telefonnumret till Todor Aivazov, en bulgarisk diplomat.

Vid den tidpunkten var Sergei Antonov anställd vid Balkanair, som ställföreträdande chef vid Rom-kontoret. Antonov sitter fortfarande fängslad i Italien, medan Aivazov och en annan berörd bulgarisk diplomat antas ha satt sig i säkerhet i Bulgarien.

Det har påståtts att Agca och Antonov

inte talade något gemensamt språk, vilket skulle tala emot konspirationen. Men det är fel visar Sterling. Kort efter Antonovs gripande förklarade en av hans medarbetare offentligt att Antonov talade engelska "ganska bra".

Sterling konstaterar att Antonov plötsligt har glömt hur man talar engelska, ett språk som Agca hade goda betyg i medan han gick i skolan i Turkiet. Agca har också av många journalister ansetts tala hyfsad engelska:

Den italienske ministern Virgilio Rognoni, som är chef för polisen, sade att det vid utredningar av påveattentatet, knarkhandel och konspiration mot Walesa finns "en gemensam nämnare i Bulgarien, genom bulgariska medborgare, diplomater och den bulgariska säkerhetstjänsten". Rognoni tillade: "En underrättelsetjänsts utnyttjande av terrorismen utgör en ständig fara, ett hot om ett krig genom bulvaner... Det finns fakta, och avslöjar sanningen."

Den italienske försvarsministern Lelio Lagorio sa att Agca hade identifierat fotografier av bulgariska diplomater som han bara kände genom kodnamn, på samma sätt som den italienske fackföreningsmannen Luigi Scricciolo, som var inblandad i konspirationen mot Lech Walesa. Lagorio talade också om den bulgariska inblandningen i den internationella vapensmugglingen. I Italien är försvarsministern chef för den viktiga militära underrättelseenheten SISMI. Lagorio betecknade påveattentatet mot påven som "en krigshandling i fredstid".

Taylor Staples

CONTRA 3 1984

I nästa nummer av Contra räknar vi med att kunna publicera en hel del material om författaren Alexander Solzjenitsyn, och förhoppningsvis även kunna publicera en intervju med honom.

Vladimir Bukovskij är en annan ryss som nu lever i Väst. Han har skrivit en bok som handlar om Moskva och fredsrörelsen. Den kommer på Contra förlag, och presenteras i nästa nummer.

Vi räknar också med att kunna rikta mer uppmärksamhet än tidigare åt svenska förhållanden. Bl a skall vi ta upp fastighetsmarknaden.

...kommer i april